

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SŁOŃSK

TERENY POTENCJALNEGO WYSTĘPOWANIA ZŁÓŻ ROPY NAFTOWEJ I GAZU ZIEMNEGO

- obszar nr 1 - "Kamień Mały"
- obszar nr 2 i 3 - „Ownice”.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Gorzów Wlkp. – Słońsk, wrzesień 2011r.

**Organ
opracowujący zmianę studium
uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania
przestrzennego:**

**Jednostka projektowa
opracowująca
projekt zmiany studium
uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania
przestrzennego oraz prognozę:**

**Wójt Gminy
Słońsk
ul. Władysława Sikorskiego 15
66 – 436 Słońsk**

**Pracownia Architektoniczno – Urbanistyczna
ARCHITEC Zofia Cytryna
ul. Obrońców Pokoju 69/6
66 – 400 Gorzów Wlkp.**

SPIS TREŚCI:

1.	Wprowadzenie.		4	
	1.1.	Podstawy formalne opracowania.	4	
	1.2.	Podstawy prawne opracowania.	4	
	1.3.	Cel i zawartość opracowania.	6	
	1.4.	Powiązania z innymi dokumentami.	11	
2.	Materiały wejściowe.		12	
3.	Charakterystyka terenu.		13	
	3.1.	Ogólna charakterystyka środowiska.	14	
	3.2.	Stan istniejący środowiska w obszarze planistycznym.	16	
	3.3.	Potencjalne zmiany przy braku realizacji dokumentu planistycznego.	21	
	3.4.	Stan istniejący środowiska w obszarze znaczącego oddziaływania.	22	
4.	Charakterystyka ustaleń Studium.		22	
	4.1.	Materiały planistyczne – graficzne.	22	
	4.2.	Ustalenia istotne z punktu widzenia ochrony środowiska.	23	
5.	Istotne problemy ochrony środowiska.		28	
	5.1.	Istniejące elementy i obszary chronione.	28	
	5.2.	Cele ochrony środowiska.	33	
6.	Prognoza oddziaływania na środowisko.		35	
	6.1.	Metodyka prognozy.	35	
	6.2.	Przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko.	36	
		6.2.1.	Oddziaływanie na obszary Natura 2000.	43
		6.2.2.	Oddziaływanie na środowisko.	48
		6.2.2.1.	Różnorodność biologiczna.	49
		6.2.2.2.	Ludzie, zwierzęta, rośliny, wody powierzchniowe, powietrze.	50
		6.2.2.3.	Powierzchnia ziemi, wody podziemne, klimat, krajobraz.	52
		6.2.2.4.	Dobra materialne, zabytki i krajobraz kulturowy.	56
		6.2.2.5.	Zasoby naturalne.	56
	6.3.	Rozwiązania zapobiegawcze i ograniczające negatywne skutki.	57	
	6.4.	Rozwiązania alternatywne w obszarach Natura 2000.	59	
	6.5.	Propozycje analizy skutków realizacji postanowień zmiany studium.	60	
	6.6.	Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu.	61	
7.	Streszczenie w języku niespecjalistycznym.		61	
8.	Załącznik graficzny.		64	

1. Wprowadzenie.

1.1. Podstawy formalne opracowania.

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słońsk w jej granicach administracyjnych, zgodnie z Uchwałą Nr V/23/2011 Rady Gminy Słońsk z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słońsk w oparciu o wniosek przedsiębiorstwa Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA w Warszawie, które na terenie gminy Słońsk i gmin sąsiednich uzyskało od Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Koncesję nr 26/99/p na poszukiwanie i rozpoznanie ropy naftowej i gazu ziemnego pn. „Chartów – Ośno Lubuskie”.

Organem opracowującym zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest Wójt Gminy Słońsk. Siedziba Urzędu Gminy znajduje się w Słońsku, przy ulicy Władysława Sikorskiego 15 (kod pocztowy: 66 – 436 Słońsk).

Autorem projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słońsk oraz prognozy jest Pracownia Architektoniczno – Urbanistyczna „ARCHITEC” Zofia Cytryna, z siedzibą w Gorzowie Wlkp. przy ulicy Obrońców Pokoju 69/6 (kod pocztowy: 66 – 400 Gorzów Wlkp.).

1.2. Podstawy prawne opracowania.

Podstawy prawne niniejszego opracowania zawarte są w licznych i różnych dokumentach prawnych.

Ustawy i konwencje:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (wersja ujednolicona),
- Konwencja o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych (Konwencja Berneńska) sporządzona w Bernie dnia 19 września 1979r. (Dz. U. z 1996r. Nr 58, poz. 263),
- Ustawa z dnia 28 września 1991r. o lasach (tj. Dz. U. z 2005r. Nr 45, poz. 435 ze zmianami),
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory,
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tj. Dz. U. z 2004r. Nr 121, poz. 1266 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 31 sierpnia 1995r. o ratyfikacji Konwencji o różnorodności biologicznej (Dz. U. z 1995r. Nr 118, poz. 565),
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997r. o ochronie zwierząt (tj. Dz. U. z 2003r. Nr 106, poz. 1002 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2008r. Nr 25, poz. 150 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 6 lipca 2001r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju (Dz. U. z 2001r. Nr 97, poz. 1051 ze zmianami),

- Ustawa z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003r. Nr 80, poz. 717 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003r. Nr 162, poz. 1568 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2009r. Nr 151, poz. 1220 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r. Nr 199, poz. 1227 ze zmianami).

Rozporządzenia:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz. U z 2002r. Nr 155, poz. 1298),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. z 2004r. Nr 229, poz. 2313),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną (Dz. U. z 2004r. Nr 220, poz. 2237),
- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 maja 2005r. w sprawie typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt wymagających ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000 (Dz. U. z 2005r. Nr 94, poz. 795),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007r. Nr 120, poz. 826),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 2007r. zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięć do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. z 2007r. nr 158, poz. 1105),
- Rozporządzenie ministra Środowiska z dnia 5 września 2007r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. z 2007r. Nr 179, poz. 1275),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. z 2008r. Nr 198, poz. 1226).

Rozporządzenia Wojewody Lubuskiego i Sejmiku Samorządowego Województwa Lubuskiego:

- Rozporządzenie nr 3 Wojewody Lubuskiego z dnia 17 lutego 2005r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Województwa Lubuskiego z 2005r. Nr 9, poz. 172) ze zmianami:
- Rozporządzenie nr 52 Wojewody Lubuskiego z dnia 20 lipca 2006r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Województwa Lubuskiego z 2006r. Nr 54, poz. 1189),
- Rozporządzenie nr 24 Wojewody Lubuskiego z dnia 9 września 2008r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Województwa Lubuskiego z 2008r. Nr 91, poz. 1373),

- Rozporządzenie nr 26 Wojewody Lubuskiego z dnia 10 listopada 2008r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Województwa Lubuskiego z 2008r. Nr 116, poz. 1670),
- Rozporządzenie nr 1 Wojewody Lubuskiego z dnia 13 stycznia 2009r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Województwa Lubuskiego z 2009r. Nr 4, poz. 99),
- Uchwała nr LVII/579/2010 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 25 października 2010r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Województwa Lubuskiego z 2010r. Nr 113, poz. 1820).

Uchwały Rady Gminy Słońsk:

- Uchwała Nr V/23/2011 Rady Gminy Słońsk z dnia 31 marca 2011r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słońsk.

1.3. Cel i zawartość opracowania.

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r. Nr 199, poz. 1227) prognoza oddziaływania na środowisko do przedmiotowej zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słońsk jest elementem procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wykonywanej dla tego właśnie dokumentu planistycznego. Wynika to z art. 46, punkt 1 w/w ustawy. Ponadto organ opracowujący projekt dokumentu, który jest przedmiotem postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko ma obowiązek uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko z właściwym regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska oraz właściwym Państwowym Powiatowy Inspektorem Sanitarnym (art. 53 oraz art. 58, punkt 2). Głównym celem opracowania prognozy oddziaływania na środowisko jest jej dołączenie, do projektu zmiany studium, jako dokumentu identyfikującego prognozowane oddziaływanie na środowisko, podczas poddania projektu Studium opiniowaniu przez właściwe organy (art. 54, ustęp 1) oraz podczas wyłożenia do publicznego wglądu w celu umożliwienia zapoznania się społeczeństwa z dokumentem planistycznym oraz wniesienia uwag i wniosków (art. 54, ustęp 2).

Pismem znak: WOOŚ-I.411.71.2011.JF z dnia 28 czerwca 2011r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim uzgodnił zakres i stopień szczegółowości Prognozy zgodnie z art. 51, z uwzględnieniem art. 52 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, przy jednoczesnym uszczegółowieniu o poniższe zagadnienia:

„Prognoza powinna ocenić zgodność ustaleń dokumentu planistycznego z podstawowymi zasadami i normami zrównoważonego rozwoju, a także wskazaniemi zawartymi w opracowaniu ekofizjograficznym. Ponadto powinna określić zasięg i stopień przewidywanego oddziaływania planowanych funkcji na środowisko naturalne oraz wpływ na zdrowie i warunki życia ludzi.

Jednocześnie w prognozie powinny znaleźć się inne, niezbędne rozwiązania uzupełniające powyższe zapisy, których uwzględnienie w dokumencie planistycznym jest konieczne z punktu widzenia ochrony środowiska.

Mając na uwadze powyższe w prognozie należy przedstawić informacje dotyczące:

- niekorzystnego wpływu na cieki wodne oraz wody podziemne,
- negatywnego wpływu na glebę.
- sposobu zagospodarowania wód opadowych, gromadzenia oraz odprowadzania ścieków,
- oddziaływania na obszary leśne,
- negatywnego wpływu na gatunki roślin, zwierząt i grzybów oraz siedliska przyrodnicze, szczególnie te, które są przedmiotem zainteresowania Wspólnoty,
- istotnych z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu przewidywanych znaczących oddziaływań na obszary podlegające ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j. Dz. U. z 2009 r. Nr 151, póź. 1220, ze zmianami) zlokalizowane na terenie gminy Słońsk oraz gmin sąsiednich, tj. Park Narodowy „Ujście Warty”, Rezerwat Przyrody „Dolina Postomii”, Park Krajobrazowy „Ujście Warty”, Obszar Chronionego Krajobrazu „11A – Ośniańska Rynna z Jeziołem Radachowskim” oraz Obszar Natura 2000 o podwójnym statusie ochronnym „Ujście Warty”(PLC080001),
- wpływu na rzeźbę terenu.

Jednocześnie w prognozie oddziaływania na środowisko, należy uwzględnić skumulowane oddziaływanie przedmiotowego zagospodarowania terenu oraz inne przypadki urbanizacji na tym terenie, a także wziąć pod uwagę informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych i dla innych, przyjętych już dokumentów powiązanych z dokumentem będącym przedmiotem opracowania.

Zakres oraz dokładność powyższych informacji, które należy zawrzeć w sporządzanej prognozie oddziaływania na środowisko powinien być dostosowany do zawartości i stopnia szczegółowości ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Pismem z dnia 1 lipca 2011r., znak: NZ-771-P-7-13/11 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sulęcinie uzgodnił zakres i stopień szczegółowości Prognozy w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych, tj.:

- prognoza powinna spełniać wymogi określone w art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r. Nr 199, poz. 1227 ze zmianami), realizacja funkcji określonych w założeniu przy sporządzaniu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego kierować się powinna zdrowiem i komfortem ludzi zamieszkujących te obszary, zapewniając ochronę czystości wód i powietrza,
- w prognozie należy uwzględnić ochronę przed hałasem, ochronę przed promieniowaniem jonizującym i polami elektromagnetycznymi, ochronę przed zawilgoceniem i korozją biologiczną.

Zgodnie z art. 51 ustęp 2 cytowanej wyżej ustawy, prognoza oddziaływania na środowisko zawiera informacje o zawartości, głównych celach przedmiotowego

projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami (punkt 1 a). Prognoza informuje również o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy (punkt 1 b), zawiera również propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz częstotliwości jej przeprowadzenia (punkt 1 c). Prognoza informuje także o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko (punkt 1 d). Jako element końcowy, prognoza zawiera streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym (punkt 1 e).

Zapisy w art. 51 ustęp 2, punkt 2 ustawy wymagają, aby prognoza określała, analizowała i oceniała:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne – z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Cytowana ustawa wymaga aby prognoza przedstawiała:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru (art. 51 ustęp 2, punkt 3a),
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazanie napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy (art. 51 ustęp 2, punkt 3b).

Art. 52 ustęp 1 wskazuje na to, aby informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia

szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem.

Zgodnie z art. 52 ustęp 2 w prognozie oddziaływania na środowisko uwzględnia się informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania.

Zawartość projektowanego dokumentu.

Przedmiotowa zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słońsk w jej granicach administracyjnych, będąca przedmiotem niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko, poza tzw. formalno – prawną dokumentacją planistyczną, składa się z dwóch zasadniczych części:

- tekstu projektu uchwały Rady Gminy w Słońsku w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, oraz
- integralnych części uchwały stanowiących:

- 1) Załącznik Nr 1 – tekst jednolity zmiany studium,
- 2) Załącznik Nr 2 – rysunek jednolity zmiany studium – mapa w skali 1:25.000,
- 3) Załącznik Nr 3 – rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag wniesionych do projektu zmiany studium.

Projekt zmiany studium (zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słońsk) wprowadza zmiany praktycznie we wszystkich elementach składowych (dlatego traktowana jest, jako nowa edycja studium). Najistotniejsze dla niniejszej prognozy oddziaływania ustaleń tego dokumentu planistycznego o charakterze strategicznym na środowisko, zawierają następujące rozdziały tekstu studium (rozdziały, w których znajdują się istotne dla środowiska ustalenia oznaczono **łustym drukiem**):

Rozdział I. Część ogólna.

2. Wprowadzenie.

2.1 Dane i wielkości charakterystyczne.

2.2 Główne uwarunkowania.

Rozdział III. Uwarunkowania ponadlokalne polityki przestrzennej gminy.

1. Ochrona przyrody.

1.1. Obszary ochrony przyrody.

1.2. Obiekty ochrony przyrody.

2. Ochrona zasobów środowiska kulturowego.

2.1. Obszary leśne, lasy ochronne.

2.2. Kompleksy gleb podlegających ochronie.

2.3. Złoża surowców geologicznych.

2.4. Ochrona i użytkowanie wód.

2.5. Ochrona obiektów o wartości archeologicznej i historycznej.

5. Uwarunkowania wynikające z polityki regionalnej.

5.1. Uwarunkowania wynikające z Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju.

5.2. Uwarunkowania wynikające ze Strategii i Planu zagospodarowania przestrzennego województwa.

5.3. Uwarunkowania wynikające ze Strategii rozwoju gminy.

5.3.1. Uwarunkowania polityki przestrzennej wynikające z zarysu strategii rozwoju gminy z roku 2000 (w stosunku do wersji pierwotnej).

5.3.2. Uwarunkowania polityki przestrzennej wynikające ze Strategii zrównoważonego rozwoju gminy na lata 2007 – 2013 (aktualnej).

Rozdział IV. Polityka rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy.

1. Polityka przestrzenna gminy.

2. Strategia rozwoju przestrzennego.

2.1. Cele strategiczne rozwoju przestrzennego.

2.2. Obszary strategiczne dla rozwoju przestrzennego gminy.

2.3. Strategia rozwoju infrastruktury technicznej.

2.4. Instrumentacja realizacji strategii rozwoju przestrzennego.

3. Kierunki zagospodarowania.

3.1. Obszary ochrony przyrody objęte ochroną lub wskazane do ochrony na podstawie przepisów szczególnych.

3.2. Obszary ochrony zasobów środowiska przyrodniczo – kulturowego.

3.3. Obszary lokalnych wartości środowiska i przeciwdziałanie zagrożeniom.

3.4. Kierunki zagospodarowania ośrodków systemu obsługi ludności i ośrodków rozwoju.

3.5. Obszary modernizacji, rozwoju zabudowy i towarzyszącego zagospodarowania.

3.6. Obszary pozaosadnicze restrukturyzacji i utrzymania dotychczasowego zagospodarowania.

3.7. Kryteria, zasady i standardy zabudowy i zagospodarowania.

Cel projektowanego dokumentu:

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy zgodnie z art. 9.1. ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jest podstawowym instrumentem realizacji polityki przestrzennej na obszarze gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z Uchwałą Rady Gminy w Słońsku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słońsk, uwzględniono uwarunkowania wynikające w szczególności z:

- celów studium,
- zakresu przestrzennego i rzeczowego studium,
- systemy obsługi technicznej,
- środowiska kulturowego,
- stanu i jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- prawa własności gruntów,
- ochrony przyrody, w tym:
 - obszarów ochrony przyrody,
 - obiektów ochrony przyrody,
 - ochrony zasobów środowiska kulturowego,
 - ochrony wód, w tym:

- ochrony przeciwpowodziowej,
 - systemu elektroenergetycznego,
 - uwarunkowań wynikających z polityki przestrzennej państwa w obszarze Województwa.
 - celów rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy, w tym:
 - celów polityki przestrzennej państwa,
 - celów rozwoju Województwa.

Wg uzasadnienia do przystąpienia do zmiany Studium, opracowanie zmiany Studium wnioskowane było przez przedsiębiorstwo Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo, które na terenie gminy Słońsk i gmin sąsiednich uzyskało od Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, Koncesję nr 26/99/p na poszukiwanie i rozpoznanie ropy naftowej i gazu ziemnego pn. „Chartów – Ośno Lubuskie”. Podjęcie prac nad Studium i jego uchwalenie stanowi pierwszy krok zmierzający do zabezpieczenia potencjalnych zasobów ropy naftowej lub gazu, przed zagospodarowaniem, które mogłoby uniemożliwić lub utrudnić prace geologiczne.

Z uwagi na spodziewane korzyści dla gospodarki działania ww. są istotne zarówno dla państwa jak i gminy. Przedmiotem zmiany Studium objęto tereny potencjalnego występowania złóż wyznaczone na załącznikach jako obszar nr 1 - „Kamień Mały” oraz obszar nr 2 i 3 - „Ownice”.

Procedura planistyczna, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 27. 03. 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 poz. 717 ze zm.) oraz ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008 nr 199 poz. 1227 ze zm.) zapewni jawność postępowania, każdy bowiem będzie mógł zapoznać się w dowolnym czasie z dokumentacją. Zapewni również udział organów odpowiednich dla ochrony oraz innych zainteresowanych ochroną, licznie występujących obszarów przyrodniczych.

Sporządzenie i przyjęcie przez Radę Gminy zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest niezbędne dla rozpoczęcia prac nad miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, które zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym cyt. „nie mogą naruszać ustaleń” Studium. Nie można więc uchwalić planu, który będzie w sprzeczności z ustaleniami Studium. Obecne ustalenia Studium nie dają możliwości uchwalenia planu na poszukiwanie i rozpoznanie ropy naftowej i gazu ziemnego oraz nie zabezpieczają terenów występowania potencjalnych o dużej wartości złóż, przed inwestycjami, które mogą ograniczyć możliwości wydobycia, dlatego należało podjąć uchwałę.

1.4. Powiązania z innymi dokumentami.

Dokumenty powiązane wyższego rzędu (o większym stopniu ogólności).

Przed podjęciem uchwały o przystąpieniu do sporządzenia analizowanego projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słońsk, zgodnie z art. 14 ustęp 5 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003r. Nr 80, poz. 717 ze zmianami), Wójt Gminy Słońsk dokonał analizy zasadności przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium i stopnia zgodności przewidywanych rozwiązań z ustaleniami Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego. Oba te dokumenty

zostały przyjęte i zatwierdzone Uchwałą Sejmiku Województwa Lubuskiego odpowiednio Nr XXXVII/260/2005 z dnia 19 grudnia 2005r. i Nr XXXVII/272/2002 z dnia 02 października 2002r. Ponadto, bardzo ważne przesłanki do Zmiany Studium płyną również z Programu Ochrony Środowiska na lata 2003 – 2010 dla Województwa Lubuskiego wraz z Planem Gospodarki Odpadami na lata 2003 – 2010 dla Województwa Lubuskiego (Uchwała Nr XI/78/2003 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 15 października 2003r.). W chwili obecnej trwają prace nad nowelizacją Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego.

W trakcie procesu uzgadniania przedmiotowej zmiany Studium uzyskano decyzje o zgodności proponowanej zmiany studium z zadaniami rządowymi realizowanymi na szczeblu kraju i województwa (uzgodnienie z Wojewodą Lubuskim z siedzibą w Gorzowie Wlkp.) oraz z zadaniami samorządowymi na szczeblu wojewódzkim (uzgodnienie z Marszałkiem Województwa Lubuskiego z siedzibą w Zielonej Górze) oraz na szczeblu powiatowym (uzgodnienie ze Starostą Powiatu Sulęcińskiego).

Dokumenty powiązane tego samego rzędu.

Przedmiotowy projekt zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słońsk jest drugą dokonaną zmianą istniejącego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego opracowanego przez zespół autorski Biura Planowania Przestrzennego Sp. z o. o. z siedzibą w Gorzowie Wlkp.

Pierwotna wersja studium została zaopiniowana przez wszystkie sąsiadujące z gminą Słońsk gminy. Podobnie, opracowana zmiana Studium uzyskała obecnie pozytywne opinie sąsiadujących jednostek administracyjnych, a tym samym stwierdzono zgodność ze strukturą funkcjonalno – przestrzenną gmin ościennych, co oznacza zgodność z ustaleniami studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego tych gmin oraz z wprowadzanymi zmianami w tych dokumentach planistycznych.

Dokumenty powiązane niższego rzędu (o charakterze bardziej szczegółowym).

Opracowana zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słońsk będzie merytoryczną i formalno – prawną podstawą do opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących tereny lokalizacji nowych funkcji planistycznych w obrębie gminy. Wszelkie ustalenia tych dokumentów (miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) i dalsze działania związane z lokalizacją i realizacją poszczególnych przedsięwzięć w obszarach planistycznych, w tym zabudowy, muszą być zgodne z zapisami studium.

2. Materiały wejściowe.

Punktem wyjścia do sporządzenia Prognozy wpływu na środowisko był projekt zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słońsk (tereny w granicach administracyjnych gminy) składający się z:

- części tekstowej (projekt zmiany studium) zawierającej rozdziały: I. Część Ogólna. II. Lokalne uwarunkowania rozwoju i zagospodarowania przestrzennego. III. Uwarunkowania ponadlokalne polityki przestrzennej gminy. IV. Polityka rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy.
- części graficznej (załącznik graficzny w skali 1:25.000).

Poza tym, do głównych materiałów mających istotne znaczenie dla niniejszej prognozy należy „Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe” sporządzone specjalnie na potrzeby tej konkretnej zmiany studium oraz pierwotne „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słońsk”.

Przy opracowaniu Prognozy wykorzystano również inne podstawowe materiały merytoryczne oraz specjalistyczne, a w szczególności:

- Aktualizacja raportu o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia polegającego na zmianie (przedłużeniu) koncesji CHARTÓW – OŚNO LUBUSKIE 26/99/p na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego.
- Atlas Hydrograficzny w skali 1:200 000,
- branżowe materiały archiwalne Urzędu Gminy Słońsk,
- Fizjografia ogólna gminy Słońsk,
- Geografia regionalna Polski. Jerzy Kondracki PWN, Warszawa 2001r.
- mapy geologiczne i hydrologiczne w różnych skalach,
- materiały archiwalne autorów opracowania,
- materiały archiwalne Biura Planowania Przestrzennego z siedzibą w Gorzowie Wlkp.
- materiały z wizji terenowej oraz inwentaryzacji szczegółowej wykonanej przez autorów opracowania ekofizjograficznego,
- Ocena oddziaływania na środowisko planowanych robót geologicznych sejsmicznych i wiertniczych na obszarze koncesyjnym CHARTÓW – OŚNO LUBUSKIE. „TOREXPO” s.c. Biuro Badań Hydrogeologicznych i Ochrony Środowiska w Toruniu, 1999r.
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego, przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Lubuskiego Nr XXXVII/272/2002 z dnia 2 października 2002r.,
- Program Ochrony Środowiska i Gospodarki Odpadami Województwa Lubuskiego przyjęty uchwałą Semiku Województwa Lubuskiego Nr XI/78/2003 z dnia 15 października 2003r.,
- Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego przyjęta uchwałą Semiku Województwa lubuskiego Nr XXXVII/260/2005 z dnia 19 grudnia 2005r.,
- Stan środowiska w województwie lubuskim w 2007r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Zielona Góra – Gorzów Wlkp. 2008,
- Wnioski do zmiany Studium, które wpłynęły do Urzędu Gminy Słońsk po ukazaniu się w prasie komunikatu o przystąpieniu do opracowania tego dokumentu planistycznego.

3. Charakterystyka terenu.

Rozpoznanie i charakterystykę stanu oraz funkcjonowania środowiska wykonano na dwóch zróżnicowanych poziomach szczegółowości: na poziomie ogólnym (w skali gminy i regionu) oraz na poziomie szczegółowym, bezpośrednio związanym z obszarami będącymi przedmiotem zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (w skali obrębów geodezyjnych i ich najbliższego otoczenia).

3.1. Ogólna charakterystyka środowiska.

Istota i charakter przyrodniczy obszaru jest uzależniony od położenia w obrębie wielkich systemów przyrodniczych. Konsekwencją zróżnicowania makroregionalnego środowiska jest jego zróżnicowanie regionalne i lokalne. To, jaką rolę pełni analizowany w niniejszej Prognozie obszar i jakie ma znaczenie sam dla siebie i dla bliższego i dalszego otoczenia, zależy od jego położenia i roli w systemie przyrodniczym wyższego rzędu. Aby zrozumieć charakter badanego obszaru i jego rolę w przyrodniczym układzie funkcjonalno – przestrzennym, trzeba choćby pokrótce zapoznać się z zewnętrznymi uwarunkowaniami jego funkcjonowania.

Gmina Słońsk położona jest w północno – zachodniej części województwa lubuskiego i zajmuje obszar 15.866 ha. Jest gminą typowo rolniczą. 6.500 ha powierzchni gminy zajmują tereny uprawowe, 3.892 ha lasy. Składa się z 11 sołectw zamieszkiwanych przez około 4.900 mieszkańców.

Przez Gminę Słońsk przebiega droga krajowa nr 22, co daje doskonałe połączenie z oddalonym o 80 km Berlinem przez przejście graniczne w Kostrzynie nad Odrą, a także z Poznaniem, do którego jest zaledwie 150 km.

1/3 powierzchni gminy zajmuje unikalny w skali Europy Park Narodowy „Ujście Warty” - 265 gatunków ptactwa, 36 gatunków zwierząt i tyle samo gatunków ryb, Park Krajobrazowy „Ujście Warty”. W okolicach Lemierzyc znajdują się 2 rezerваты: rezerwat leśny „Lemierzycy” i rezerwat „Dolina Postomii”. Naturalne warunki geograficzne, ścieżki rowerowe, piesze, szlaki wodne, a także baza gastronomiczna i miejsca noclegowe sprawiają, iż Gmina Słońsk jest wspaniałym miejscem do wypoczynku.

Słońsk jest dla Zakonu Joannitów tym, czym dla Zakonu Krzyżackiego Malbork. Ponadto w Sołectwie Słońsk znajdują się ruiny zamku Joannitów, pomnik i muzeum martyrologii poświęcone ku czci ofiar Obozu Sonnenburg – był to pierwszy obóz koncentracyjny na terenach III Rzeszy.

Przez obszar gminy przebiega bardzo ważna granica o znaczeniu ponadregionalnym (rozdziela dwa makroregiony: Pradolinę Toruńską – Eberswaldzką od Pojezierza Lubuskiego). Pod względem usytuowania geograficznego, zgodnie z regionalnym podziałem dziesiątym Europy, gmina Słońsk leży w obszarze prowincji Niż Środkowoeuropejski (31), podprowincji Pojezierza Południowobałtyckie (314 – 316), w obrębie dwóch makroregionów: Pradolina Toruńska – Eberswaldzka (315.3) i Pojezierze Lubuskie (315.4) oraz w obrębie dwóch mezoregionów – odpowiednio: Kotlina Gorzowska (315.33) i Pojezierze Łagowskie (315.42).

Mezoregion Kotlina Gorzowska (315.33) jest największym mezoregionem Pradoliny Toruńska – Eberswaldzkiej, szlakiem odpływu na zachód wód lodowcowo – rzecznych w subfazie krajeńsko – wąbrzeskiej oraz w fazie pomorskiej. Długość Kotliny Gorzowskiej dochodzi do 120 km, szerokość do 35 km, a powierzchnia obejmuje 3.740 km². W jej skład wchodzi 4 submezoregiony. Północny teren gminy (obszary na północ od drogi Kostrzyn nad Odrą – Skwierzyna) położony jest w obrębie submezoregionu „Dolina Dolnej Warty” (315.331). Dolina Dolnej Warty pomiędzy Santokiem przy ujściu Noteci a Kostrzynem ma 55 km długości i do 20 km szerokości, przy czym można wyróżnić dwa mikroregiony: podmokła, zmeliorowana terasa zalewowa szerokości 8 – 10 km noszący nazwę Łęgów Warciańskich oraz piaszczysta, przeważnie zalesiona terasa muszkowska (od wsi Muszków), ciągnąca

się w kierunku wschodnim po ujście Obry do Warty. Dawny rezerwat Słońsk oraz jego najbliższe otoczenie został przekształcony w Park Narodowy „Ujście Warty”. Dolna Warta jest uregulowana i ma 68 km długości, przy czym jej zwierciadło obniża się od ok. 19 m do 13 m pod Kostrzynem.

Pojezierze Łagowskie (315.42) jest pagórkowatym terenem morenowym na wschód od Lubuskiego Przełomu Odry, na południe od Kotliny Gorzowskiej i na zachód od Bruzdy Zbąszyńskiej, sąsiadującym od południowego – zachodu z Równiną Torzymską. W tych ramach ma ok. 2 tys. km² powierzchni, przy czym wznosi się na ogół powyżej 100 m npm., a w środkowej części na północ od Łagowa nawet powyżej 200 m. Najwyższe wzgórze Bukowiec osiąga wysokość 225 m npm., 119 m ponad zwierciadło przylegającego od południa Jeziora Ciecz. Moreny Pojezierza Łagowskiego są przeważnie typu glacitektonicznego, tzn. powstały pod wpływem nacisku nasuwającego się lodowca na podłoże, przy czym uległy sfałdowaniu warstwy mioceńskie z pokładami węgla brunatnego. W północnej części regionu przebiega granica zasięgu fazy poznańskiej, natomiast na południowym – wschodzie występują recesyjne moreny fazy leszczyńskiej zlodowacenia wiślańskiego. Wzgórze morenowe przecinają rynny z licznymi jeziorami, które jednak nie osiągają większych rozmiarów.

Według podziału geobotanicznego Polski, gmina Słońsk leży w: Państwie Holarktyka, Obszarze Euro – Syberyjskim, Prowincji Niżowo – Wyżynnej (Środkowoeuropejskiej), Dziale Bałtyckim (A), Poddziale Pas Wielkich Dolin (A 2), Krainie: Wielkopolsko – Kujawskiej (A 2 7) i Okręgu Lubuskim (A 2 7b).

Dział Bałtycki zajmuje największą powierzchnię, ponieważ obejmuje cały Niż Polski oraz Wyżynę Małopolską. Pozostaje on pod wyraźnym jeszcze wpływem klimatu oceanicznego. Występuje tu znaczna ilość gatunków roślin typowych dla Europy Zachodniej (atlantyckich), jednak ku wschodowi ilość ich wyraźnie się zmniejsza. Charakterystycznym drzewem jest buk (którego brak jest w środkowej Polsce), dąb bezszypułkowy (*Quercus sessilis*), jawor (*Acer pseudoplatanus*) i in.

Wg podziału na dzielnice rolniczo – klimatyczne (R. Gumiński), analizowany teren położony jest w Dzielnicy Bydgoskiej (VI).

Dzielnica Bydgoska obejmuje Pojezierze Południowopomorskie i Pradolinę Noteci - Warty (pas szerokości 50 – 70 km) a także Dolinę Dolnej Wisły. Dzielnica ta ma charakter przejściowy pomiędzy chłodną i dość wilgotną Dzielnicą Pomorską a cieplejszą i suchą Dzielnicą Środkową. Dni z przymrozkami jest tutaj ponad 100. Opady wynoszą średnio rocznie ok. 550 mm, czas trwania pokrywy śnieżnej od 40 do 60 dni. Długość okresu wegetacyjnego wynosi 210 – 215 dni. Początek robót polnych przypada wcześniej niż w dzielnicach wymienionych poprzednio, a mianowicie w drugiej dekadzie marca.

Gmina Słońsk leży na terenach, które ze względu na zróżnicowanie względnych wysokości ma różne warunki lokalnego klimatu. Na wysoczyznach korzystne są warunki nasłonecznienia, szczególnie na stokach południowych. Dobre są również warunki przewietrzania terenu, co jest ważne dla istniejącego i planowanego budownictwa. Niekorzystny dla budownictwa jest teren pradoliny (doliny Warty) ze względu na występującą tu nadmierną wilgotność, dużą ilość mgieł i przymrozków, inwersje termiczne i dużą ilość dni mroźnych. W obrębie drobnych dolin i rynien sięgających w głąb strefy krawędziowej wysoczyzny, występują gorsze warunki przewietrzania, co powoduje kumulowanie się zanieczyszczeń.

3.2. Stan istniejący środowiska w obszarze planistycznym.

Zgodnie z art. 51 ustęp 2, punkt 2, litera a ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko – w skrócie ustawy OOS (Dz. U. z 2008r. Nr 199, poz. 1227), prognoza oddziaływania na środowisko m. in. określa, analizuje i ocenia „istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu”.

Z uwagi na stosunkowo znaczną powierzchnię terenów będących przedmiotem zmiany Studium, ich położenie a także indywidualne cechy ich komponentów przyrodniczych, analizę funkcji tych terenów w środowisku przyrodniczym i ich związków z otoczeniem należy rozważać w kontekście obszarów wyznaczonych przez granice zlewni elementarnych, właściwych dla analizowanych terenów. Opis stanu środowiska w obszarach objętych zmian Studium, w niniejszej prognozie opracowano na podstawie „Aktualizacji raportu o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia polegającego na zmianie (przedłużeniu) koncesji CHARTÓW – OŚNO LUBUSKIE 26/99/p na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego.

Obszar koncesyjny należy do najslabiej zaludnionych rejonów Polski. Gęstość zaludnienia wynosi tu ok. 80 osób/km², przy średniej krajowej kształtującej się w wysokości ok. 125 osób/km². Ludność zamieszkuje głównie ośrodki miejskie, na które przypada około 65 % całkowitej ilości mieszkańców tego rejonu.

W granicach obszaru koncesyjnego Chartów – Ośno Lubuskie znalazły się następujące miasta: Słubice (ok. 16 tys. mieszk.), Kostrzyn (ok. 17 tys. mieszk.), Ośno Lubuskie (ok. 4 tys. mieszk.), Witnica (ok. 7 tys. mieszk.) i Rzepin (ok. 7,5 tys. mieszk.). Z większych ośrodków wiejskich wyróżnić należy przede wszystkim wsie będące siedzibami gmin: Górzycy, Słońsk, Krzeszyce, Bogdaniec. Sieć osadnicza tego terenu jest stosunkowo rzadka.

Teren koncesji nr 26/99/p należy zaliczyć do leśnych. Na tle kraju rejon ten charakteryzuje się stosunkowo małym udziałem użytków rolnych, pomimo sprzyjających warunków geomorfologicznych i klimatycznych. Ramowa struktura użytkowania terenu przedstawia się następująco:

las i zadrzewienia	ok. 40 %
użytki rolne ogółem	ok. 45 %
wody powierzchniowe	ok. 4 %
tereny osiedlowe	ok. 2 %
tereny komunikacyjne	ok. 4 %
tereny inne, użytki kopalne, nieużytki	ok. 5 %

- Rzeźba terenu i geomorfologia.

Terasy wyższe pradoliny Warty, położone przeważnie na poziomie 25 – 34 m n.p.m i zbudowane są z osadów piaszczysto – żwirowych, a miejscami z glin zwałowych. Obserwować je można na wschód od Słońska, na południe od Lemierzyc, a także między Słońskiem a Lemierzycami (Stanisławczyk 1994).

Dalej na południe terasy wyższe przechodzą w wysoczyzny morenowe – północno – zachodni skrawek Wysoczyzny Lubuskiej. Jest to teren falisty, położony 30 - 50 metrów ponad dnem doliny, miejscami porożcinany rynnami polodowcowymi

z zalegającymi w ich dnach zagłębieniami wytopiskowymi. Wysoczyzna zbudowana jest z gliny zwałowej oraz piasków na glinie, a lokalnie piasków ze żwirami.

- Budowa geologiczna.

Analizowany obszar znajduje się w granicach monokliny przedsudeckiej. Jednocześnie jest to obszar lagunowej strefy cechsztyńskiej zbiornika głównego. Rejon badań leży w obrębie platformy młodopaleozoicznej. Utwory przedpermskie mają budowę fałdowo – blokową. Utwory karbonu pierwotnie sfałdowane w fazie asturyjskiej orogenezy waryscyjskiej uległy tektonice blokowej. Piętro strukturalne permsko – mezozoiczne cechuje się już budową blokową. W autunnie były ruchy tektoniczne z wylewami wulkanicznymi i powstały pokrywy skał wylewnych i półklastycznych. Następnie ruchy tektoniczne fazy saalskiej orogenezy waryscyjskiej wyniosły wał wolsztyński i obniżyły nieckę zielonogórską. Sakson leży niezgodnie na starszych utworach, mając monotonną sedymentację piaskową, która wyrównała różnice rzeźby paleomorfologicznej. Na przełomie kredy i trzeciorzędu nastąpiła przebudowa całego regionu podczas ruchów laramijskich polegająca na:

- wychyleniu osadów górnego permu i mezozoiku z ich pierwotnego, poziomego ułożenia w kierunku północnym i północno – wschodnim o kilka stopni tworząc monoklinę przedsudecką
- halokinezie doprowadzając do powstania struktur halotektonicznych w dolomicie głównym z dużej miąższości pokładami soli najstarszej. Struktury te charakteryzują się dużymi miąższościami soli najstarszej i małymi starszej i młodszej.

Występowanie złóż węglowodorów wiąże się bezpośrednio z budową geologiczną regionu. Złoża rop naftowej i gazu ziemnego występują w osadach cechsztynu (dolomit główny – zasadniczy horyzont perspektywy wykształcony w płytkowodnej tj. barierowej lagunowej) oraz podcechsztyńskich. Dotychczas na omawianym terenie zostały rozpoznane i udokumentowane złoża w dolomicie głównym:

- ropy naftowej i gazu ziemnego „Górzyca” – w gminie Górzyca,
- ropy naftowej „Jeniniec” – w gminie Bogdaniec, udokumentowane zasoby wydobywalne wynoszą 108 tys. ton.

Obecnie trwa eksploatacja wyżej wymienionych złóż. Akumulacje gazu ziemnego zostały stwierdzone także w okolicach Chartowa i Ownic.

W obrębie obszaru „Chartów – Ośno Lubuskie” istnieje szereg perspektywnych elementów strukturalnych, szczególnie w osadach dolomitu głównego. Ponadto, jak wynika z rezultatów prac poszukiwawczo – rozpoznawczych przez PGNiG S.A. w Zielonej Górze realne jest odkrycie złóż również w utworach podcechsztyńskich.

Na terenie koncesji występują również kopaliny pospolite, do których zalicza się: kruszywa naturalne (Radachów i Muszkowo – w gminie Słońsk oraz Owczary – w gminie Górzyca), surowce ilaste (gmina Słońsk) i torfy (gmina Górzyca).

- Warunki gruntowo – wodne.

Charakter wód gruntowych gminy związany jest głównie z budową geologiczną występujących form morfologicznych. Z tego też względu wyróżniono wody gruntowe na obszarze pradoliny (obszary planistyczne) oraz na obszarach pozadolinnych.

Wody gruntowe w obrębie pradoliny występują w piaskach rzecznych, lokalnie w namulach i torfach. Zwierciadło ich jest swobodne lub nieznacznie napięte przez nadległe mady. Zwierciadło stabilizuje się generalnie do 1 m oraz na głębokości od 1 do 2 m ppt. Przedstawione stany zbliżone są do średnich wynikających

z normalnych wielkości opadów atmosferycznych. Zwierciadło, w zależności od strefy może ulec podnoszeniu o 0,3 – 0,5 m.

Tereny wysoczyzny, które zbudowane są z przepuszczalnych piasków i słabo przepuszczalnych glin charakteryzują się zróżnicowanym charakterem zwierciadła wód. Fragmenty zbudowane z miększej serii gruntów przepuszczalnych (fragmenty sandrów) odznaczają się swobodnym zwierciadłem układającym się na głębokości od 2 do 4 m i głębiej. Na pozostałych obszarach, gdzie zalegają grunty gliniaste woda gruntowa pojawia się w postaci sączeń o zróżnicowanej wydajności i zmiennej głębokości od 1 do 4 m. W wierceniach i odkrywkach tam zlokalizowanych nie zaobserwowano występowania wody gruntowej do głębokości 4,5 m poniżej powierzchni terenu.

Ze względu na wodonośność, zasobność, jakość i znaczenie dla gospodarki, wydzielone zostały na terenie kraju Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP). W granicach obszaru „Chartów – Ośno Lubuskie” znalazły się następujące zbiorniki czwartorzędowe:

- 137 $\frac{369}{40}$ - Pradolina Toruńsko – Eberswaldzka (Warta), o powierzchni 790 km² (ONO), o zasobach dyspozycyjnych 369 tys. m³/dobę, średniej głębokości studni 40 m, o module zasilania 5,41 l/skm², o jakości Id, Ib

- 144 $\frac{480}{60}$ Wielkopolska Dolina Kopalna, o powierzchni 4 000 km² (ONO - 408 km² + OWO - 2 902 km²), o zasobach dyspozycyjnych 480 tys. m³/dobę, średniej głębokości studni 60 m, o module zasilania 1,39 l/skm², o jakości Ib, Ic, Id.

Zbiornik nr 137, jako słabo izolowany od powierzchni terenu zasilany jest wodami z infiltracji opadów atmosferycznych i wód rzecznych przy stanach wysokich, a przy stanach niskich i średnich podlega drenażowi przez rzekę Wartę. Wody podziemne doliny Warty są zanieczyszczone nadmiernymi stężeniami żelaza, manganu i lokalnie amoniaku.

Zbiornik nr 144 jest izolowany słaboprzepuszczalnymi glinami morenowymi złodowacenia północno – i środkowopolskiego o zróżnicowanej miąższości od kilku do 40 m.

- Sieć hydrograficzna.

Obszar koncesyjny „Chartów – Ośno Lubuskie” znajduje się na terenie środkowego dorzecza Odry, stanowiącego zlewnię I rzędu. Odra tworząca zachodnią granicę oraz jej dopływ Warta (w północnej części obszaru) stanowią podstawę sieci hydrograficznej obszaru badań.

Odra na opisywanym terenie ma charakter nizinny i jej spadek waha się w granicach 0,24 – 0,28 ‰. Przepływ średni mierzony w Słubicach wynosi 275 m³/sek. Na terenie Ziemi Lubuskiej Odra jest rzeką żeglowną. Charakteryzuje się silną asymetrią dorzecza, przyjmując najważniejsze dopływy ze strony wschodniej.

Warta przepływa równoleżnikowo w północnej części obszaru i uchodzi do Odry w Kostrzynie. W rejonie ujścia koło Kostrzyna tworzy okresowe, rozległe rozlewisko, stanowiące naturalny zbiornik retencyjny. Równoległe do Warty płynie ku zachodowi Kanał Postomski, zbierający wody mniejszych cieków powierzchniowych, jak m.in.: Postomia, Lenka, Lubniewka. Zlewnia (II rzędu) Warty zajmuje całą północną część obszaru koncesji Chartów – Ośno Lubuskie.

Z punktu widzenia gospodarki wodnej rejon posiada korzystne warunki hydrograficzne ze względu na duży obszar zasilania. Może to jednak powodować zagrożenie powodziowe na Odrze, zwłaszcza w dwóch okresach: wiosennym (roztopy zimowe) oraz letnim (ulewne opady górskich obszarów źródłiskowych). Z kolei typowo nizinna rzeka jaką jest Warta wolniej reaguje na zmiany atmosferyczne, stąd zagrożenie powodziowe jest tu znacznie mniejsze.

Po północnej stronie Kotliny Gorzowskiej, w znacznej odległości na północnych od obszarów planistycznych, po linii grzbietowej ułożonych południkowo największych wzniesień przebiega ważny wododział II – go rzędu rozdzielający zlewnię Warty (odcinek: Warta od Noteci do ujścia do Odry, kod: 120) od zlewni Odry (Odra od ujścia Warty do Ujścia Iny, kod: 121).

Bezpośrednia zlewnia przyrzecza Warty obejmuje w zasadzie międzywałę, a jedynie na odcinku od Santoka do Gorzowa Wlkp. także część doliny i fragmenty wysoczyzny. Działy wodne biegną przede wszystkim wałami przeciwpowodziowymi.

Obszary objęte opracowaniem położone są w zlewni III – go rzędu Kanału Postomskiego (I) – kod 120 9. Kanał Roszkowski, a w dolnym biegu Kanał Postomski, zbiera wody z lewostronnej części dna doliny Warty, jej teras wyższych i rozległych obszarów wysoczyzny. Do systemu melioracyjnego doliny Warty (Kanału Postomskiego) włączone są także liczne ciek naturalne i starorzecza. Sieć rzeczna jest bardzo zakłócona. Głównymi ciekami tego fragmentu zlewni są:

- Lubniewka (I) – 120 9b,
- Kanał Rioszkowski od Lubniewki do Postomii (I) – 120 9c,
- Postomia (I) – 120 9d,
- Kanał Krępina (p) – 120 9h,
- Ośnianka (I) – 120 9i,
- Kanał Postomski od Ośnianki do ujścia do Warty – 120 9j,
- Kanał Czerwony (I) – 120 9j2.

- Warunki glebowe.

Obszar koncesji „Chartów – Osno Lubuskie” pokrywają głównie plejstoceny osady zlodowacenia bałtyckiego (piaski, gliny). Około 20 % powierzchni terenu zajmują utwory holoceny – najmłodsze (aluwia, torfy, mursze i piaski rzeczne).

Na przedmiotowym obszarze wyróżnić można trzy rodzaje piasków: zwałowe – lodowcowe, sandrowe – wodnolodowcowe oraz rzeczne – starych i współczesnych teras akumulacyjnych.

Gleby aluwialne – mady – zajmują 12 % obszaru. Właściwości i wartość rolnicza tych gleb są dość zróżnicowane i zależą w głównej mierze od uziarnienia (składu mechanicznego) oraz stosunków wodnych w dolinach rzecznych.

Występujące w rejonie gleby hydrogeniczne glejowe, mułowe, torfowe i murszowe nie różnią się od gleb tego typu występujących w innych regionach kraju. Prawie w całości są użytkowane, jako łąki i pastwiska.

- Szata roślinna i świat zwierzęcy.

W granicach gminy Słońsk zlokalizowano 45 stanowisk roślin reprezentujących łącznie 20 gatunków, które uznano za rzadkie oraz specjalnie chronione prawem krajowym (w tym gatunki o statusie 1 i 2, wymagające prowadzenia specjalnych zabiegów ochronnych oraz takie, których ochrona powinna być zadaniem priorytetem przed realizacją zadań gospodarczych) oraz unijnym, a także niektórych wskaźnikowych dla chronionych prawem unijnym siedlisk przyrodniczych. Znaczna

część znanych z terenu gminy stanowisk rzadkich gatunków roślin zlokalizowana jest na terenie Parku Narodowego Ujście Warty.

W granicach gminy Słońsk stwierdzono występowanie 17 typów siedlisk chronionych na mocy Dyrektywy Siedliskowej Unii Europejskiej.

Fauna obszaru gminy, a szczególnie awifauna jest niezwykle bogata. Wykaz stanowisk rzadkich gatunków zwierząt, uwzględnionych na mapach, zawiera opracowanie ekofizjograficzne. Ogółem na terenie gminy zanotowano ponad 300 stanowisk objętych opracowaniem gatunków. Najliczniej reprezentowane są ptaki. Rzadkie i zagrożone gatunki stwierdzono na ponad 200 stanowiskach. Pięć gatunków – bielik, bocian czarny, kania czarna, kania ruda i błotniak stawowy to gatunki specjalnej troski, kilkanaście innych – zimorodek, gągoł, bocian biały, dzięcioł czarny, dzięcioł średni, kobuz, pustułka, kszczyk, derkacz, bąk, rybitwy rzeczna, białoczelna i białowąsa, żuraw i czajka, rycyk i krwawodziób wymagają ochrony aktywnej. Wszystkie te stanowiska znajdują się poza terenami przeznaczonymi pod lokalizację terenów infrastruktury technicznej.

- Warunki klimatyczne.

Generalnie klimat Ziemi Lubuskiej w stosunku do sąsiednich krain charakteryzuje się dużo korzystniejszymi cechami, takimi jak: wyższe temperatury powietrza, a tym samym dłuższy sezon kąpielowy (kształtujący rozwój turystyki wypoczynkowej), większe nasłonecznienie, mniejsze i rzadziej występujące opady atmosferyczne oraz słabsze wiatry.

Średnie wieloletnie notowania temperatury wykazują, że w mezoregionach nadodrzańskich panują najwyższe temperatury. W Słubicach (polskim biegunie ciepła) średnia temperatura stycznia wynosi – 1,0 °C, lipca 18,3 °C, a średnia roczna wynosi 8,4 °C. Wartości te stopniowo obniżają się w kierunku wschodnim i północno – wschodnim. Przykładowo średnie roczne temperatury wynoszą:

- dla Zielonej Góry 8,2 °C,
- dla Gorzowa Wlkp. 8,0 °C.

W półroczu letnim średnia temperatura rejonu wynosi około 14 °C, a w półroczu zimowym około 2 °C. Można więc określić, że stosunki termiczne na omawianym obszarze są mało zróżnicowane.

Na terenie gminy istnieje pewne dodatkowe zróżnicowanie warunków topoklimatycznych, odczuwalne szczególnie podczas długotrwałych stanów radiacyjnych w okresie jesienno – zimowym. Pod tym względem istnieją tu następujące główne typy obszarów charakteryzujących się odmiennymi warunkami topoklimatycznymi:

- Obszary wysoczyznowe posiadają bardzo korzystne warunki termiczne – wilgotnościowe, są terenami dobrze nawietrznymi. Warunki solarne bardzo dobre. Doliny boczne stanowią natomiast miejsca spływu chłodnego powietrza podczas pogód radiacyjnych.
- Obszary sandrów i pagórków kemowych posiadają korzystne warunki termiczne – wilgotnościowe, solarne i anemometryczne, Z uwagi na budowę podłoża należy się liczyć z większym prawdopodobieństwem występowania amplitud dobowych temperatur powietrza.
- Doliny rzeczne i rejonry większych obniżzeń terenu charakteryzują się stosunkowo dużą inwersyjnością w porównaniu z terenami otaczającymi, niższymi temperaturami powietrza, podwyższoną wilgotnością, dużą częstotliwością występowania mgieł radiacyjnych.

- Obszary leśne spełniają rolę modyfikującą w zakresie warunków topoklimatycznych. Szczególnie korzystną rolę odgrywają w zakresie kształtowania warunków anemometrycznych terenów sąsiadujących z lasami, zapewniają zmniejszenie amplitud dobowych temperatur powietrza, szczególnie podczas stanów pogód radiacyjnych, wzbogacają powietrze w olejki eteryczne, retencjonują wilgoć, nie dopuszczają do przesuszeń gleb sąsiadujących obszarów rolniczych.

3.3. Potencjalne zmiany przy braku realizacji dokumentu planistycznego.

Pierwotnie (przed rozwojem osadnictwa i gospodarki ludzkiej) gmina Słońsk miała charakter puszczański, o czym świadczy pośrednio mapa *Potencjalnej roślinności naturalnej Polski* (Matuszkiewicz i in. 1995). Wynika z niej, że potencjalna roślinność naturalna całej gminy obejmuje różne typy lasów:

- część gminy (tereny obecnie zajęte pod pola uprawne) zajmują siedliska wielogatunkowych liściastych lasów grądowych (grądu środkowoeuropejskiego),
- na pozostałym obszarze gminy występują rozproszone w postaci mozaiki siedliska borów mieszanych i sosnowych (świeżych i suchych), dziś w dużym stopniu zajęte pod uprawy polowe,
- na terenach dolin cieków wodnych i obrzeży mis jeziornych oraz lokalnych obniżeniach terenu występują siedliska lasów łęgowych (łęgów jesionowo – olszowych).

Aktualnie najsilniej przekształconymi w wyniku działalności człowieka są na terenie gminy obszary zabudowy: obszar wsi gminnej Słońsk oraz obszary pozostałych, szczególnie większych wsi. Na terenach niezabudowanych najsilniej zostało przekształcone środowisko przyrodnicze obecnych pól uprawnych (zajmujących największe powierzchnie w środkowej części gminy) i w mniejszym stopniu użytków zielonych. Słabiej zdegradowane są: obecne lasy (grupujące się w kompleksy głównie w zachodniej i południowej części gminy). Najmniej zdegradowanymi pozostały biotopy związane obecnie z ciekami i zbiornikami wodnymi (rzeki, strumienie, źródła, jeziora i stawy) oraz biotopy z dużym uwilgotnieniem podłoża (łąki i torfowiska).

W przypadku braku realizacji obecnej zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słońsk, na obszarach otwartych nastąpi utrwalenie funkcjonowania przyrodniczo – technicznych agrocenoz. Na obszarach zabudowanych nastąpi spontaniczna ekspansja roślinności o charakterze ruderalnym. W przypadku braku realizacji funkcji przewidzianych w zmianie Studium, nie przewiduje się wystąpienia istotnych negatywnych zmian w środowisku przyrodniczym przedmiotowych obszarów. Ewentualne zmiany stanu środowiska spowodowane mogą być imisją zanieczyszczeń powietrza. Do głównych źródeł zanieczyszczeń tego typu w sąsiedztwie terenów objętych Prognozą zaliczyć należy: emisję zanieczyszczeń komunikacyjnych (spaliny) oraz emisję z emitorów niskich z jednostek osadniczych.

3.4. Stan istniejący środowiska w obszarze znaczącego oddziaływania.

Zgodnie z art. 51 ustęp 2, punkt 2, litera b ustawy OOS, prognoza oddziaływania na środowisko m. in. określa, analizuje i ocenia „stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem”.

Komponenty środowiska przyrodniczego obszarów objętych zmianą Studium nie podlegały w przeszłości i nie podlegają obecnie szczególnym badaniom identyfikującym ich zanieczyszczenia, przeprowadzanym przez inspektoraty sanitarne i ochrony środowiska. W bliższym i dalszym otoczeniu, a więc na terenach potencjalnego przewidywanego znaczącego oddziaływania obszarów planistycznych, również takich pomiarów nie prowadzono. W związku z powyższym brak jest miarodajnych przesłanek do skwantyfikowanego określenia jakości poszczególnych komponentów i środowiska jako całości. W ostatnich kilku latach część otoczenia terenów osadniczych została przekwalifikowana na tereny budowlane.

Położenie analizowanych terenów, ich powierzchnia, charakter oraz rodzaj i intensywność obecnego, i przyszłego zagospodarowania nie uzasadniają również konieczności przeprowadzenia takich badań w przyszłości. Obecnie, wg wykonanego specjalnie dla potrzeb niniejszej zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego opracowania ekofizjograficznego, na podstawie obserwacji terenowych stwierdzono, że brak jest wizualnych patologicznych zmian w komponentach biotycznych (bioindykatory). Świadczy to o względnie dobrej jakości pozostałych komponentów i środowiska jako całości. Pod względem przyrodniczym analizowane obszary nie będą wpływały negatywnie w sposób szczególny na obszary sąsiednie.

W bezpośrednim otoczeniu terenów objętych niniejszą prognozą nie znajdują się istniejące odwierty poszukiwawcze i eksploatacyjne. Jednak wspomniane inwestycje, w trakcie użytkowania nie wpływają w sposób istotny negatywnie na stan środowiska przyrodniczego obszaru, nie odnotowuje się ponadto istotnego ich wpływu na stan drzewostanów w poszczególnych nadleśnictwach.

4. Charakterystyka ustaleń Studium.

Analizowane Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, do którego sporządzana jest niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko, składa się z tekstu (zmiany wprowadzone do pierwotnego tekstu studium mają charakter zupełnie nowej edycji studium) zawierającego rozdziały:

- I. Część Ogólna;
- II. Lokalne uwarunkowania rozwoju i zagospodarowania przestrzennego;
- III. Uwarunkowania ponadlokalne polityki przestrzennej gminy;
- IV. Polityka rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy;

oraz załącznika graficznego w postaci rysunku Studium w skali 1:25 000. Tylko rysunek „Struktura funkcjonalno – przestrzenna” podlega wyłożeniu i uchwaleniu wraz z częścią tekstową.

4.1. Materiały planistyczne – graficzne.

Analizowany rysunek studium („Struktura funkcjonalno – przestrzenna”) w skali 1:25 000 zawiera szereg wydzieleni i oznaczeń. Dla niniejszej Prognozy

najistotniejsze są m. in. następujące oznaczenia (oznaczenia dotyczące zmiany Studium):

- Obszary eksploatacji surowców geologicznych: ilów warwowych i piasków.
- Obszary poszukiwań i eksploatacji surowców geologicznych: energetycznych.
- Granica Parku Narodowego „Ujście Warty”.
- Granica otuliny Parku Narodowego „Ujście Warty”.
- Granica Parku Krajobrazowego „Ujście Warty”.
- Granica rezerwatów: 1. Lemierzyce, 2. Dolina Postomii.
- Granica Obszaru Chronionego Krajobrazu: 1. Gorzowsko – Krzeszycka Dolina Warty, 2. Ośniańska Rynna z Jeziorem Radachowskim”.
- Granica obszaru Natura 2000 „Ujście Warty”.
- Zasięg terenów zalanych – powódź 1997r.
- Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Rysunek zmiany Studium (podkład sytuacyjno – wysokościowe w skali 1:25 000) nie pokazują szerszego otoczenia obrębów geodezyjnych objętych sporządzanym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

4.2. Ustalenia istotne z punktu widzenia ochrony środowiska.

Zmiany w dokumencie Studium zostały wprowadzone we wszystkich rozdziałach od I do IV. Najistotniejsze zmiany z punktu widzenia ochrony środowiska zostały wprowadzone w rozdziałach I, III i IV:

- „Część ogólna”.
- „Uwarunkowania ponadlokalne polityki przestrzennej gminy”.
- „Polityka rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy”.

Poniżej przedstawiono chronologicznie zapisy w poszczególnych rozdziałach (tylko najistotniejsze, wybrane zapisy z punktu widzenia ochrony środowiska – treść zmiany kursywą):

Rozdział I. Część ogólna.

2. Wprowadzenie.

Opracowanie dokumentu głównego obejmowało całą gminę Słońsk w pełnym zakresie określonym ustawą z 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 1999 r. nr 15 poz. 139).

1-wsza zmiana Studium z 2012 r. nie ingerowała w politykę przyjętą w Studium. Zarówno Studium jak i inne dokumenty strategiczne wymagać będą korekty, po aktualizacji:

- *Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju oraz*
- *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego.*

Istotną kwestią będą również wyniki prac poszukiwawczo- rozpoznawczych gazu i ropy naftowej, ponieważ obecność zasobów tego surowca oraz jego wydobycie zwiększyłoby w sposób istotny dochody gminy, zatem powinna również ulec zmianie Strategia rozwoju gminy Słońsk.

Zmiana z 2012 r. dokonana została w zakresie ograniczonym uchwałą Nr V/23/2011 Rady Gminy Słońsk z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania

przestrzennego gminy Słońsk w oparciu o wniosek przedsiębiorstwa Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA w Warszawie, które na terenie gminy Słońsk i gmin sąsiednich uzyskało od Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Koncesję nr 26/99/p na poszukiwanie i rozpoznanie ropy naftowej i gazu ziemnego pn. „Chartów-Ośno Lubuskie” z korektą istotnych danych mających wpływ na zastosowane rozwiązania (w szczególności w sferze ochrony przyrodniczej i przeciwpowodziowej).

Zmiana Studium pozwoli na poszukiwanie zasobów ropy naftowej i gazu, a następnie jego zagospodarowanie - przemysłową eksploatację złóż.

Przedmiotem zmiany Studium są tereny potencjalnego występowania złóż wyznaczone na załączniku nr 5 jako obszar nr 1 - „Kamień Mały” oraz obszar nr 2 i 3 - „Ownice”.

2.1 Dane i wielkości charakterystyczne.

2.2 Główne uwarunkowania.

- Wielkość rocznego wahanía poziomu wody w parku narodowym Ujście Warty osiąga 3,5 m (czasem osiąga nawet 4 m),
- występowanie obszarów o wartościach przyrodniczych (stwarzają szansę i ograniczenia rozwoju przestrzennego) w tym o znaczeniu:
 - międzynarodowym - *Park Narodowy Ujście Warty, Obszar Natura 2000 Ujście Warty typu C (obszar Specjalnej Ochrony ptaków – OSO, pokrywa się ze Specjalnym Obszarem Ochrony Siedlisk – SOO)*,
 - transgranicznym i regionalnym – *Park Krajobrazowy Ujście Warty, rezerwat przyrody: Lemierzyce i Dolina Postomii*,
 - regionalnym: *obszary chronionego krajobrazu „5 – Gorzowsko – Krzeszycka Dolina Warty” i „11A – Ośniańska Rynna z Jeziorem Radachowskim”, użytek ekologiczny „Nad Postomią”.*
- występują złoża gazu ziemnego „Chartów”, „Ownice”, „Kamień Mały” i „Lemierzyce”, które stanowić mogą rezerwę perspektywiczną dla energetyki zawodowej produkcją energii elektrycznej i ciepłej (EC Kostrzyn po wyeksploatowaniu złóż obszaru górniczego „Górzycza” lub w miejscowych urządzeniach elektroenergetycznych):

Rozdział III. Uwarunkowania ponadlokalne polityki przestrzennej gminy.

1. Ochrona przyrody.

1.1. Obszary ochrony przyrody.

W gminie występują obszary szczególnej ochrony przyrody określone w części IV, pkt. 4.1, (w tym park narodowy (1), rezerwaty (2), park krajobrazowy (1), obszary krajobrazu chronionego (2) i obszar Natura 2000 (1)).

1.2. Obiekty ochrony przyrody.

2. Ochrona zasobów środowiska kulturowego.

2.1. Obszary leśne, lasy ochronne.

2.2. Kompleksy gleb podlegających ochronie.

2.3. Złoża surowców geologicznych.

Złoża surowców geologicznych o znaczeniu ponadregionalnym w zakresie ich przestrzennego występowania określa rys. nr 3 i nr 5. W gminie występują złoża udokumentowanych surowców:

- piasków kwarcowych w rejonie Lemierzyc – wg danych z Państwowego Instytutu Geologicznego - złożo zostało wykreślone z bilansu zasobów,

- *iłów warwowych „Muszków II” - złożę zaliczane do złóż powszechnych, niekonfliktowe (kategoria rozpoznania B+C1+C2), udokumentowano również występowanie piasków (nie eksploatowano), złożę rozdzielone drogą wojewódzką, co ogranicza możliwości eksploatacji na terenie gminy Słońsk – złożę nieeksploatowane od 1993 r.,*
- *gazu ziemnego - w roku 1999 Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa udzielił dla Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazowego S.A. Oddział w Zielonej Górze „Koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie ropy naftowej i gazu ziemnego Chartów – Ośno Lubuskie nr 26/9/p” ważnej do 29 września 2008 r.. Decyzja ta została przedłużona na 6 lat – decyzją Ministra Środowiska. W wyniku zdjęć sejsmicznych 3D i wstępnych odwiertów wytypowane zostały do dalszych badań obszary 1-3 (zał. Nr 5).*

2.4. Ochrona i użytkowanie wód.

2.5. Ochrona obiektów o wartości archeologicznej i historycznej.

5. Uwarunkowania wynikające z polityki regionalnej.

5.1. Uwarunkowania wynikające z Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju.

W obowiązującej Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju (KPPZK) przyjętej w 2001 r. (Monitor Polski z 2001 r., Nr 26, poz. 432) ustalono główną przesłankę:

„historyczna szansa i narodowa konieczność dynamizacji rozwoju Polski otwartej na globalny i europejski system gospodarowania i przełamania w ten sposób zapóźnienia cywilizacyjnego”

przez kształtowanie:

- *przestrzeni otwartej na Europę i świat, która generuje europejskie i światowe relacje i powiązania;*
- *przestrzeni konkurencyjnej, innowacyjnej i efektywnej, która tworzy warunki umożliwiające uzyskiwanie przez podmioty gospodarujące konkurencyjnych efektów;*
- *przestrzeni czystej ekologicznie, która tworzy warunki stabilnego i wielopokoleniowego zrównoważonego rozwoju;*
- *przestrzeni zróżnicowanej, która umożliwi wykorzystanie zróżnicowanych przestrzennie zasobów kraju;*
- *przestrzeni politycznie zdecentralizowanej, w której samorządy lokalne i regionalne mogłyby realizować zróżnicowane przestrzennie cele w ramach unitarnego państwa demokratycznego.*

Wyznaczone paneuropejskie korytarze transportowe (w szczególności prowadzony przez województwo lubuskie korytarz nr II: Berlin – Warszawa – Moskwa, którego wypełnieniem będzie autostrada A-2 i modernizowana trasa kolejowa E 20 (Berlin – Kunowice – Poznań – Warszawa – Terespol – Mińsk – Moskwa), włączona w system europejskiej sieci kolejowej AGC) przebiegają poza granicą gminy Słońsk, podobnie jak pozostałe korytarze infrastruktury.

Ustalenia KPPZK nie mają w zakresie gminy Słońsk ustaleń ingerujących wprost w zagospodarowanie, a raczej charakter wspomagający i nadający kierunki. Studium w wersji pierwotnej i po zmianie jest spójne z polityką zapisaną w KPPZK, w szczególności, w zakresie:

- wykorzystania zasobów geologicznych – poszukiwanie i ewentualne wydobycie ropy naftowej i gazu ziemnego jest spójne z działaniami na rzecz:

- zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego oraz zrównoważenia bilansu paliw i energii,
- zwiększania konkurencyjności,
- różnicowania przestrzennego w oparciu o zasoby,
- czystej przestrzeni – rozpowszechnienie gazu ziemnego spowoduje zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, w tym zwłaszcza gazów cieplarnianych.

5.2. Uwarunkowania wynikające ze Strategii i Planu zagospodarowania przestrzennego województwa.

Cel strategiczny 4. EFEKTYWNE, PROROCZOWE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KULTUROWEGO – określono następujące cele operacyjne:

- wykorzystanie walorów środowiska i dziedzictwa kulturowego dla rozwoju turystyki,
- promocja walorów turystycznych i stworzenie systemu informacji turystycznej,
- podejmowanie przedsięwzięć kulturalnych tworzących atrakcyjny wizerunek województwa.

Sformułowane zadania w Strategii są zbieżne z rozwiązaniami przyjętymi w Strategii rozwoju gminy Słońsk zarówno z 2000 r. jak i tej z 2005 r. oraz Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słońsk i jego zmianie.

5.3. Uwarunkowania wynikające ze Strategii rozwoju gminy.

5.3.1. Uwarunkowania polityki przestrzennej wynikające z zarysu strategii rozwoju gminy z roku 2000 (w stosunku do wersji pierwotnej).

5.3.2. Uwarunkowania polityki przestrzennej wynikające ze Strategii zrównoważonego rozwoju gminy na lata 2007 – 2013 (aktualnej).

Strategia nie uwzględnia pojawiających się możliwości w zakresie wykorzystania zasobów geologicznych (będących podstawą do prac nad zmianą Studium).

W sytuacji pozytywnych wyników w zakresie występowania złóż ropy naftowej i gazu, należy zweryfikować uwarunkowania i kierunki w Strategii rozwoju gminy.

Rozdział IV. Polityka rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy.

1. Polityka przestrzenna gminy.

- 1) zapewnienie przestrzennych warunków dla realizacji celów gospodarczych, społecznych i ekologicznych:
- a) zapewnienie podstaw do realizacji inwestycji poprzez określenie obszarów przewidzianych do rozwoju i zasad ich zagospodarowania w ramach planowania miejscowego:
 - obszarów poszukiwań i wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego,
 - restrukturyzacji układu drogowego i rozwoju obsługi transportu,

2. Strategia rozwoju przestrzennego.

2.1. Cele strategiczne rozwoju przestrzennego.

2.2. Obszary strategiczne dla rozwoju przestrzennego gminy.

W strukturze przestrzennej gminy występują obszary o uwarunkowaniach istotnych dla kształtowania procesów rozwoju, które w części są ze sobą w konflikcie:

- obszary cenne przyrodniczo: Park Narodowy Ujście Warty, rezerwatach Lemierzyce" i „Dolina Postomii”, Obszary Natura 2000, Park Krajobrazowy Ujścia Warty,

- obszary potencjalnego występowania złóż geologicznych: ropy naftowej i gazu ziemnego w obszarach 1-3 wyznaczonych na załączniku nr 5.

2.3. Strategia rozwoju infrastruktury technicznej.

2.4. Instrumentacja realizacji strategii rozwoju przestrzennego.

3. Kierunki zagospodarowania.

3.1. Obszary ochrony przyrody objęte ochroną lub wskazane do ochrony na podstawie przepisów szczególnych.

Rysunek poglądowy 3 oraz rysunek 5 określa przestrzennie obszary ochrony przyrody objęte ochroną lub wskazane do ochrony. Zalicza się do nich:

Park narodowy „Ujście Warty” - powołany 1 lipca 2001 roku, rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2001 r. w sprawie utworzenia Parku Narodowego "Ujście Warty" (Dz.U. Nr 67, poz. 681)

prace poszukiwawczo – rozpoznawcze w zakresie złóż i wszelkie inne prace geologiczne na terenie PNUW powinny być wykluczone.

3.2. Obszary ochrony zasobów środowiska przyrodniczo – kulturowego.

5) obszary występowania złóż surowców geologicznych i energetycznych (wg rys. 5 – obszary 1-3) ~~piasków kwarcowych w rejonie Lemierzyce~~ i gazu ziemnego i ropy naftowej:

- zakaz wprowadzania form zagospodarowania powodującego kolizje z eksploatacją złóż,
- zagospodarowanie wg mpzp (w obszarach leśnych) oraz planów eksploatacji i rekultywacji,
- ze względu na duże zagęszczenie obszarów chronionych (leśnych, podlegających ochronie przyrodniczej) prace poszukiwawcze i rozpoznawcze ropy naftowej i gazu ziemnego należy prowadzić metodą refleksyjną,
- prace ww. metodą wybuchową dopuszczone powinny być wyłącznie w miejscu niedostępnym, w płytkich otworach wiertniczych, poza terenami chronionymi, za zgodą właściciela gruntu,
- należy wykluczyć prowadzenie prac wiertniczych:
 - w Parku Narodowym Ujście Warty
 - w rezerwatach przyrody: Lemierzyce i Dolina Postomii
 - w sąsiedztwie siedlisk zwierząt objętych ochroną,
 - w miejscach gniazdowania ptaków (np. bocianów, czapli) wzdłuż doliny Warty,
 - przy obiektach zaspokajających potrzeby ludzi: zabudowaniach (w szczególności zabytkach i w rejonie stanowisk archeologicznych), ujęciach wody i w ich strefach ochronnych, oczyszczalniach ścieków, składowiskach odpadów, sieciach dróg i infrastruktury,
 - ze względu na hałas w z dala od zabudowań przeznaczonych na stały pobyt ludzi, zbliżenie możliwe wyłącznie w przypadku realizacji zabiegów obniżających poziom hałasu, tak aby spełnione były normy,
- należy ograniczać do koniecznych prace wiertnicze w obszarze Natura 2000 i innych

- obszarach chronionych przyrodniczo,*
- *przed wykonaniem odwiertu badawczego lub eksploatacyjnego, należy dokonać badania jakości wody w ujęciach wód i gleby na terenie,*
 - *prace geofizyczne i wiertnicze powinny wykorzystywać istniejące drogi, ścieżki, miedze i nieużytki, mogą bowiem prowadzić wzdłuż profilu do obniżenia jakości gleb oraz strat w zadrzewieniu i szkód w runie leśnym na terenach leśnych,*
 - *wiercenia związane z pracami poszukiwawczymi i rozpoznawczymi ropy naftowej i gazu ziemnego należy poprzedzać negocjacjami z właścicielami i branżystami przy ogólnej aprobacie społecznej.*

3.3. Obszary lokalnych wartości środowiska i przeciwdziałanie zagrożeniom.

3.4. Kierunki zagospodarowania ośrodków systemu obsługi ludności i ośrodków rozwoju.

3.5. Obszary modernizacji, rozwoju zabudowy i towarzyszącego zagospodarowania.

3.6. Obszary pozaosadnicze restrukturyzacji i utrzymania dotychczasowego zagospodarowania.

3.7. Kryteria, zasady i standardy zabudowy i zagospodarowania.

5. Istotne problemy ochrony środowiska.

Zgodnie z art. 51 ustęp 2, punkt 2, litera c ustawy OOS, prognoza oddziaływania na środowisko m. in. określa, analizuje i ocenia: „istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody”, a zgodnie z literą c tego przepisu – „cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowania dokumentu”.

5.1. Istniejące elementy i obszary chronione.

Zróżnicowanie środowiska przyrodniczego gminy oraz jego jakość znajduje odzwierciedlenie w stosunkowo licznych i zróżnicowanych formach ochrony prawnej przyrody, ustanowionych na tych obszarach. Również na terenach wyznaczonych do zmiany Studium i do opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, takie obszary i elementy występują. Świadczy to o znacznej wartości przyrodniczej i znacznej bioróżnorodności terenów gminy.

- Park Narodowy „Ujście Warty”.

Park Narodowy „Ujście Warty” utworzono Rozp. Rady Ministrów z dn. 19.06 2001r. Dz. U. 2001 nr 67 poz. 681 na obszarze 7.955,86 ha, z czego ponad połowa, bo 4.537,64 ha leży na terenie gminy Słońsk. Obejmuje on rozległe obniżenie ujścia Warty do Odry stanowiące mozaikę terenów zalewowych – łąk, pastwisk, szuwarów, zarośli wierzbowych, łęgów, grobli, starorzeczy i kanałów. Stanowią one unikalne w skali Europy siedliska ptaków wodnych i błotnych i to przede wszystkim dla ich ochrony Park został utworzony.

Najważniejsza, południowa część Parku, leżąca prawie w całości w gminie Słońsk to obszar tzw. Kostrzyńskiego Zbiornika Retencyjnego. Podobnie jak reszta

międzywała Warty, podlega on powtarzającym się corocznie zalewom wodami rzecznyymi, jednak ze względu na pewną izolację od nurtu Warty, rytm, a zwłaszcza długotrwałość tych zalewów, jest odmienna niż na pozostałym odcinku doliny. Zalewy te, z uwagi na wielokrotnie mniejszą niż przed wiekami powierzchnię terenów zalewowych w dolinie, a także intensywniejszy spływ ze zlewni, są dziś znacznie intensywniejsze, a wahania poziomu wody znacznie większe niż niegdyś. Z wielu miejsc woda ustępuje zazwyczaj dopiero w pełni sezonu wegetacyjnego. Bardzo silna jest też zmienność zasięgu i długotrwałości zalewu w poszczególnych latach. W znacznej mierze są one uzależnione od stanów wody Warty i w skrajnych przypadkach dochodzą do 3 m. Jedną z funkcji Zbiornika, którego pojemność użytkowa wynosi 102 mln m³ wody, było niwelowanie fali powodziowej Odry i wpadającej do niej Warty. Funkcja ta w Parku musi zostać podporządkowana nadrzędnemu celowi, jakim jest ochrona przyrody. Przyrodnicze walory Parku to przede wszystkim ekosystemy i gatunki uzależnione od takiego a nie innego reżimu wodnego. Wiosenne zalewy, podczas których obszar Parku wygląda jak wielkie jezioro, są więc warunkiem prawidłowego funkcjonowania ekosystemów doliny rzecznej.

Takie warunki hydrologiczne wpływają na ukształtowanie się szaty roślinnej zbiornika. Powierzchniowo dominują tu zbiorowiska szuwarowe mozgi trzcinowatej i manny mielec. Jednak w niektórych latach olbrzymie powierzchnie zajęte są także przez zbiorowiska rzepichy ziemnowodnej oraz powstające co roku od nowa, po ustąpieniu wody, pionierskie zbiorowiska jednorocznych roślin, zwłaszcza rdestów i uczepów. Największe obszary na terenie Parku zajmują jednak zalewowe łąki manny mielec i mozgi trzcinowatej. W miejscach stale mokrych, na wypłyconych dnach starorzeczy, na grubych warstwach organicznych mułów, na brzegach rowów i kanałów, dominują szuwary manny. W miejscach zalewanych, ale przynajmniej przez pewien okres roku suchych, rosną natomiast szuwary mozgi trzcinowatej. W południowej części zbiornika znaczne obszary zajmują też wysokie turzycowiska, a na siedliskach zalewanych na tyle często, by rzeka nanosiła na nie użyźniające namuły, a jednocześnie szybko odsłanianych spod wody spotkać można niewielkie fragmenty łąk wyczyńcowych. Ich płaty spotyka się także na położonym za wałami polderze północnym. W trawiastej runi dominuje wyczyńiec łąkowy wraz z wiechliną bagienną, towarzyszą mu typowe dla siedlisk wilgotnych zioła. Niegdyś koszone, czasem nawet trzykrotnie w ciągu roku, łąki te dostarczały doskonałego siana.

Krajobraz łąk urozmaicają pojedyncze zadrzewienia, głównie jesionów, wierzb i topól, oraz kępy zarośli wierzbowych z dużym udziałem bzu czarnego. Wśród łąk spotyka się płaty wiklin oraz trzcinowiska i turzycowiska. Zarośla i trzcinowiska oplecione są pnączami, przede wszystkim kielisznikiem i chmielem. Pnącza te są jednym z charakterystycznych elementów nadwarciańskiego krajobrazu.

Bardzo interesujący przyrodniczo element Parku stanowią starorzecza. Zarastają je najczęściej szuwary pałki i jeżogłówki gałęzistej. Na tafli wody rozwijają się często płaty grzybieni białych, grążeli żółtych, a także skupienia rdestnicy pływającej.

Świat zwierząt Parku "Ujście Warty" to przede wszystkim ptaki reprezentowane przez prawie 250 gatunków. Około 130 to gatunki lęgowe lub prawdopodobnie lęgowe.

Leżący na terenie gminy Słońsk Kostrzyński Zbiornik Retencyjny odgrywa kluczowe znaczenie dla ochrony awifauny Parku. Na jego terenie stwierdzono ponad 200 gatunków ptaków. Corocznie lub prawie corocznie do lęgów przystępują tu 4 gatunki perkozów (dwuczuby, rdzawoszyi, zauszniak i perkoz), do 9 gatunków kaczek (krzyżówka, krakwa, cyranka, cyraneczka, płaskonos, rożeniec, głowienka,

czernica, gągoł), do 8 gatunków mew i rybitw (mewa pospolita, mewa srebrzysta, śmieszka, mewa mała, rybitwa zwyczajna, rybitwa czarna, rybitwa białoskrzydła, rybitwa białowąsa), do 7 gatunków siewek (kszyk, krwawodziób, rycyk, czajka, sieweczka rzeczna, batalion, ostrygojad i szczudlak). Za herbowe ptaki zbiornika uznać można kormorana, gęgawę i ohara. Wiele gatunków ptaków gniazduje na terenie Zbiornika bardzo licznie, np. liczebność śmieszki w korzystne lata dochodzi do 6 tys. par. Atrakcją Parku jest również duża kolonia kormoranów. Obszar Zbiornika ma również duże znaczenie, jako miejsce pierzenia ptaków wodnych. Tracąc lotki stają się one na krótki czas nietlone, dlatego koncentrują się w miejscach zapewniających spokój i bezpieczeństwo. Liczebność pierzących się ptaków w znacznej mierze zależy od stanu wody. W odpowiednich warunkach pierzy się tu do 2000 gęgaw, 3000 cyraneczek, 7000 krzyżówek, 500 łabędzi oraz po kilkaset płaskonosów, cyranek, krakw i innych kaczek.

Szczególne znaczenie ma ten teren dla ptaków migrujących. Zwłaszcza w okresie migracji jesiennych w jego rejonie dochodzi do wyjątkowych, nie spotykanych nigdzie w Polsce, koncentracji ptaków wodnych. Liczebność gęsi zbożowych i białoczelnych często przekracza wówczas 100 tys. osobników, a wyjątkowo przekracza nawet 200 tys. Zlatujące się wieczorem z okolicznych pól stada gęsi dosłownie zasnuwają niebo. Wiosną koncentracje ptaków nie są tak duże, choć większa jest różnorodność gatunków. Bardzo licznie, szczególnie w okresie jesiennym i zimowym, występują na terenie zbiornika ptaki drapieżne. Liczebność zlatujących się tu w poszukiwaniu łatwej zdobyczy bielików często przekracza 50 osobników, nierzadko na jednym drzewie obserwować można po kilka odpoczywających ptaków. Na obrzeżach Parku oprócz bielika, licznie gniazdują żerując na terenie Parku, kania czarna, kania ruda, bocian czarny i wiele innych rzadkich gatunków.

W okresie wędrówek, wiosną oraz późnym latem, przy niezbyt wysokim poziomie wody, zatrzymują się tu duże ilości siewek, przede wszystkim batalionów. Liczne są również kwokacze, brodźce leśne i śniade. Wśród ptaków zatrzymujących się tu w okresie wędrówek obserwowano wiele gatunków rzadkich, pojawiających się w kraju sporadycznie lub wyjątkowo – czapłę modronosą, czapłę białą, czapłę nadobną, warzęchę, bernikle – kanadyjską i białolicą, gęś tybetańską, kazarwę, kamusznika, szlamca i wiele innych.

Miejscem koncentracji wielu interesujących i rzadkich gatunków ptaków jest międzywale Warty poza Zbiornikiem. Trzon awifauny stanowią tu również gatunki, których występowanie uwarunkowane jest zalewami. Spośród siewek zwraca uwagę gniazdujący w rejonie Kłopotowa kulik wielki oraz lęgowe w kilku miejscach rycyk i krwawodziób. Obok nich, w znacznej liczbie występują tu również ginące gatunki chruścieli – derkacz i kropiatka. W zakrzewieniach nad Wartą liczne są słowik szary, dziwonia i strumieniówka.

Teren Kostrzyńskiego Zbiornika Retencyjnego jest także ważnym zimowiskiem ptaków wodnych. W łagodniejsze zimy zimuje tu do kilkudziesięciu tysięcy gęsi i kaczek. Od listopada do marca obserwować tu można stada po kilkaset łabędzi niemych i krzykliwych, a czasem nawet rzadko spotykanego łabędzia małego, jeśli zima jest bardziej sroga stada łabędzi, krzyżówek, łysek, gągołów, traczy i innych ptaków wodnych koncentrują się na trudniej zamarzającej Warcie.

- Park Krajobrazowy „Ujście Warty”.

Park Krajobrazowy „Ujście Warty” powołany rozporządzeniem Wojewody Gorzowskiego nr 7 z dn. 18.12.1996; zm. Rozp. Wojewody Lubuskiego 4.06.2002r.,

obejmuje ochroną ujściowy odcinek doliny Warty oraz ponad 30 – kilometrowy fragment doliny Odry na terenie gmin Boleszkowice, Kostrzyn, Witnica, Górzycy, Słońsk i Krzeszyce. Jego powierzchnia wynosi 20533 ha, z czego w woj. lubuskim 19043 ha (Krzyśków 2005). Na terenie gminy Słońsk leży znaczny obszar Parku.

Administracyjnie obszar Parku znajduje się w większości w województwie lubuskim. Tylko niewielka część wzdłuż doliny Odry, na północ od Kostrzyna (około 1490 ha), leży w województwie zachodniopomorskim; nadzór nad tą częścią sprawuje Dyrekcja Parków Krajobrazowych Doliny Dolnej Odry z siedzibą w Gryfinie.

W chwili swojego powstawania najcenniejszym obiektem Parku był leżący w jego centrum Kostrzyński Zbiornik Retencyjny, wraz z ornitologicznym rezerwatem „Słońsk” - będący ptasią ostoją o międzynarodowym znaczeniu (obszar konwencji „RAMSAR”). W 2001 roku tutaj właśnie utworzono Park Narodowy Ujście Warty, zmniejszając o około 8 tys. ha powierzchnię parku krajobrazowego i powodując, że nabrał on dodatkowej funkcji strefy ochronnej dla parku narodowego. Cały ten obszar wszedł również do sieci NATURA 2000.

Większą część płaskiej niziny dolin rzecznych Parku pokrywają stale lub okresowo podmokłe łąki, leżące wśród licznych kanałów, starorzeczy i torfianek. Rozbudowana sieć rowów i kanałów to efekt prowadzonych w dolinie Warty od końca XVIII wieku zabiegów regulowania koryta rzeki i osuszania jej doliny. Równoległe przeprowadzono skuteczne wylesienie tego obszaru, stąd dziś zamiast lasów łągowych krajobraz urozmaicają pojedyncze kępy jesionów, wierzb i topól. Tylko wzdłuż brzegów warciańskich i niektórych torfianek występują zwarte zarośla wierzbowe; fragmenty łągów zajmują również wąskie pasy wzdłuż biegu Odry (obszary leśne zajmują w sumie około 6 % powierzchni Parku).

Znaczne przekształcenie siedlisk wynikające z prac melioracyjnych doprowadziło do tego, że w grupie roślin łąkowych brak jest właściwie gatunków rzadkich. Oprócz zbiorowisk roślinności łąkowej spotyka się tu pospolicie zbiorowiska szuwarowe (trzciniowiska, turzycowiska, mannowiska). Na wielu starorzeczach i oczkach wodnych panują fitocenozy grążela żółtego i grzybieni białych.

Rozległe, otwarte, wilgotne tereny, na których – zwłaszcza wiosną – tworzą się rozlewiska oraz obecność wielu zbiorników wodnych sprawiły, że obszar ten jest jednym z największych i najważniejszych dla ptaków wodno – błotnych w Polsce. Najcenniejsze dla łąkowej ornitofauny miejsca znajdują się obecnie w Parku Narodowym, jednak również na terenie Parku Krajobrazowego spotkać można wiele rzadkich gatunków – wśród nich ohara, rybitwy czarną, białoskrzydłą i rzeczną, 3 gatunki perkozów, kilku przedstawicieli ptaków siewkowatych: kulika wielkiego, rycyka, krwawodzioba, kszyka i czajkę. Mają tu swoje stanowiska: bąk, bączek, derkacz, kropiatka, gęgawa, rożeniec, płaskonos i dudek. Oczywiście spotkać tu można gniazdujące w parku narodowym kormorany, bieliki, czaple białe i siwe, ostrygojady. Ważną rolę odgrywa ten teren w lecie jako pierzowisko ptaków błaszkodziobych oraz miejsce koncentracji stad żurawi, bocianów białych i czarnych. Podczas wędrówek wiosennych i jesiennych obszar doliny Warty jest idealny dla odpoczynku i żerowania przelotnych ptaków wodno-błotnych. Zimą korzystają z podmokłych, otwartych przestrzeni liczące dziesiątki tysięcy osobników stada gęsi oraz liczne kaczki i łabędzie.

Osobliwością Parku jest występowanie na nasłonecznionych zboczach doliny Odry w okolicach Górzycy muraw kserotermicznych, z rzadkimi przedstawicielami flory stepowej m.in.: ostnicą Jana i ostnicą włosowatą, pajęcznicą liliowatą, wężymordem stepowym i mikołajkiem polnym. Wśród traw spotkać tu można ciepłolubne gatunki zwierząt bezkręgowych.

W granicach gminy Słońsk nad brzegami Postomii znajdują się dwa sąsiadujące ze sobą rezerваты przyrody - „Lemierzyce” i „Dolina Postomii”. Chronią one fragment krawędzi pradoliny Warty z dominacją dobrze zachowanych lasów grądowych w wieku 140 – 180 lat, łągów i ekstensywnie użytkowanych łąk.

- Obszary Chronionego Krajobrazu.

Na fragmentach obszaru gminy Słońsk znajdują się dwa obszary chronionego Krajobrazu: „5 – Gorzowsko – Krzeszycka Dolina Warty” oraz „11B – Ośniańska Rynna z jeziorem Busko” (Rozp. Wojewody Lubuskiego Nr 14 z dn. 24.07 2003).

- Obszary Natura 2000.

Znaczna część obszaru gminy wchodzi w skład obszarów Natura 2000 „Ujście Warty”.

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Ujście Warty” utworzony w oparciu o Dyrektywę Ptasią Unii Europejskiej powołany został rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Wg cytowanego rozporządzenia w art. 2 pkt 16 powołuje się obszar Ujście Warty (kod obszaru PLB080001), obejmujący obszar 33.017,8 ha położony w województwie lubuskim na terenie gmin: Kostrzyn (827,9 ha), Bogdaniec (327,0 ha), Deszczno (3,8 ha), Witnica (8.387,9 ha), Górzycy (7.134,3 ha), Słubice (0,7 ha), Krzeszyce (5.481,7 ha) i Słońsk (10.854,5 ha).

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 tworzony w oparciu o Dyrektywę Siedliskową, zaproponowany w roku 2003 przez Wojewódzki Zespół Realizacyjny w granicach identycznych z obszarem „ptasim” nie znalazł się ostatecznie na liście rządowej obszarów zgłoszonych Komisji Europejskiej. Znalazł się natomiast na tzw. Shadow List przesłanej Komisji przez cztery polskie organizacje społeczne (WWF, Klub Przyrodników, PTOPI Salamandra, OTOP) w dniu 3 grudnia 2004.

- Rezerwat Przyrody „Lemierzyce”.

Powołany Rozporządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego w roku 1970 (M.P. Nr 12/70, poz. 105), a następnie odtworzony Rozporządzeniem Wojewody Lubuskiego (Dz. U. Woj. Lubuskiego Nr 12 poz. 144), leży na krawędzi doliny Postomii, w bezpośrednim sąsiedztwie miejscowości Lemierzyce i obejmuje ochroną niewielki powierzchniowo fragment krawędzi pradoliny Warty o pow. 3,32 ha. Cały obszar rezerwatu stanowi jedno wydzielenie leśne – 3c Nadl. Ośno Lubuskie. Rezerwat obejmuje zróżnicowany i znacznie zniekształcony fragment starodrzewu o charakterze łągu.

- Rezerwat Przyrody „Dolina Postomii”.

Rezerwat przyrody Dolina Postomii utworzony 6 stycznia 2005 obejmuje obszar 65,33 ha strefy krawędziowej doliny Postomin i zarazem pradoliny Warty pomiędzy Lemierzycami a Słońskiem. Cały teren rezerwatu leży na gruntach leśnych w leśnictwach Lemierzyce i Słońsk, Nadleśnictwa Ośno Lubuskie obejmując wydzielenia 3 a, b, d, 4 a, b, c, d, f, 5 a, 6 a, b, c, d, 7 a, b, c, d, f, g, 8 a, b, c, d, f, g, 9 a, b, c, 10 a, b, d, 11 a, 12 a, b, 13 a, b, c, g.

Rezerwat chroni zbliżone do naturalnych lasy grądowe i łąkowe oraz niewielkie powierzchnie innych siedlisk związanych z krawędzią i dnem doliny Postomii. Flora roślin naczyniowych rezerwatu liczy prawie 200 gatunków, w tym kilkanaście rzadkich i zagrożonych. Interesująca jest także awifauna oraz entomofauna rezerwatu. Między innymi występują tu bocian czarny, kania czarna, dzięcioł średni i zielony, kozioróg dębosz i pachnica dębowa.

- Pomniki przyrody.

Lp.	Nr zarządzenia	Opis	Lokalizacja
1.	Rozp. Nr 46Woj. Lubuskiego z dn. 19.05.2006	Głaz narzutowy 1120 cm obwodu; wys. 2 m	Obr. ewid. Lemierzyce dz.nr 839 Nadl. Ośno Lubuskie; leśnictwolemierzyce odz. 4 h/
2.	Rozp. Nr 14 woj. Lubuskiego z dn. 28.02.2006	Dąb szypułkowy Quercus rober; obwód 460 cm, wys. 28m	Gmina Słońsk dz. Nr 1592/3, park wiejski
3.	Rozp. Nr 14 woj. Lubuskiego z dn. 28.02.2006	Lipa szerokolistna Tilia platyphyllos; obwód 380 cm, wys. Ok. 24 m	Gmina Słońsk dz. Nr 1412/1, Plac zamkowy
4.	Rozp. Nr 41 woj. Lubuskiego z dn.19.05.2006 Dz.U. Nr 38	Topola czarna Populus nigra, obwód 660 cm, wysokość 25 m	Obr.ewid. Słońsk dz.nr 184; Skarb Państwa WZMiUW Odz. Gorzów Wlkp. Przy budynku przepompowni w Przyborowie

Przedmiotowe obszary planistyczne znajdują się poza wszystkimi wymienionymi wyżej elementami i obszarami chronionymi.

5.2. Cele ochrony środowiska.

Na obszarze objętym analizowanym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, poza konwencjami o ogólnym charakterze ratyfikowanymi przez rząd Rzeczypospolitej Polskiej dotyczącymi ochrony środowiska na obszarze całego kraju, w obrębie Parku Narodowego „Ujście Warty” realizowane są cele ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym. Teren ten stanowi unikalne w skali Europy siedliska ptaków wodnych i błotnych i to przede wszystkim dla ich ochrony Park (wcześniej Rezerwat Przyrody „Słońsk”) został utworzony.

Na obszarach objętych zmianą Studium realizowane są również cele ochrony ustanowione na szczeblu wspólnotowym. Cele te, związane z ochroną ptaków i ochroną siedlisk realizowane są w obrębie Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków sieci Natura 2000 „Ujście Warty” oraz w obrębie projektowanego Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk sieci Natura 2000 „Ujście Warty”.

Podobnie, duże znaczenie (w sensie ochrony środowiska) dla analizowanego dokumentu planistycznego ma obszar Parku Krajobrazowego „Ujście Warty”, na powierzchni którego realizowane są cele ochrony przyrody szczebla krajowego. Również i te obszary chronione, z punktu widzenia projektowanego dokumentu, mają dla niego istotne znaczenie.

Na terenie gminy Słońsk, autorzy „Inwentaryzacji przyrodniczej gminy Słońsk” (Klub Przyrodników, Pracownia Ochrony Przyrody z siedzibą w Świebodzinie), proponują realizację celów lokalnych ochrony przyrody poprzez powiększenie

rezerwatu przyrody „Dolina Postonii” oraz poprzez utworzenie trzech użytków ekologicznych.

Proponuje się powiększenie rezerwatu Dolina Postonii o obszar ok. 45 ha, położony pomiędzy wałem przeciwpowodziowym, a rzeką, działki 192, 194 w zarządzie AWRSP, odcinek rzeki pomiędzy mostem w Lemierzycach a mostem na drodze Głuchowo – Słońsk w zarządzie WZMiUW oraz wydzielenie 2 I, m w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie.

Obszar ten stanowi odcinek doliny przylegający od północy do utworzonego w roku 2005 rezerwatu Dolina Postonii. Rzeka ma tu charakter zbliżony do naturalnego, dolina jest odlesiona, jedynie lokalnie występują kępy zakrzewień wierzbowych i pojedyncze drzewa. Teren nie jest użytkowany i podlega dynamicznym procesom renaturyzacji. Wśród roślinności dominują szuwały manny mielec, mozgi trzciniowatej i trzciny. Występuje tu interesująca awifauna lęgowa, między innymi kokoszka wodna *Gallinula chloropus*, gęgawa *Anser anser*, błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, wodnik *Rallus aquaticus*, żuraw *Grus grus*, płaskonos *Anas clypeata*, remiz *Remiz pendulinus*, strumieniówka *Locustella fluviatilis*, dziwonia *Carpodacus erythrinus* i wiele innych. Spośród ssaków stwierdzono bobra *Castor fiber* i wydrę *Lutra lutra*. Interesująca jest także entomofauna, szczególnie świat ważek.

Użytek ekologiczny „Lemierzyckie torfowisko”:

Propozycja obejmuje torfowisko przejściowe o pow. 5,13 ha w wydzieleniach 38 i, 39 i leśnictwa Lemierzyce Nadleśnictwa Ośno Lubuskie. W obrębie obiektu występują liczne gatunki rzadkich i zagrożonych roślin, między innymi welnianka pochwowata *Eriophorum vaginatum*, welnianka wąskolistna *Eriophorum angustifolium*, rosziczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*, bobrek trójlistkowy *Menyanthes trifoliata* oraz kilka gatunków torfowców *Sphagnum sp.* Torfowisko jest też stałym miejscem żerowania żurawia *Grus grus*. W roku 2003 na torfowisku wykonano zabieg usuwania roślinności drzewiastej powstrzymując zbyt zaawansowaną sukcesję sosny i brzozy.

Użytek ekologiczny „Bagno Ownice”:

Proponowany użytek ekologiczny o pow. 3,01 ha na terenie Lasów Państwowych, Nadl. Ośno Lubuskie; leśnictwo Słońsk w wydzieleniach 45 d, 46 I. Mszar torfowcowi z charakterystycznymi elementami roślinności, żurawina błotna *Oxycoccus quadripetalus*, welnianka wąskolistna *Eriophorum angustifolium*, rosziczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia* i inne. Zaawansowana sukcesja.

Użytek ekologiczny „Bagno Słońsk”:

Proponowany użytek ekologiczny o pow. 6,31 ha na gruntach Skarbu Państwa, w zarządzie Lasów Państwowych, Nadleśnictwo Ośno Lubuskie; leśnictwo Słońsk, wydzielenia 92 f, g 93 i. Zbiornik wodny i torfowisko przejściowe z zaawansowaną sukcesją roślinności, mszar torfowcowy, welnianka wąskolistna *Eriophorum angustifolium*, rosziczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*. Na obrzeżach sukcesja olszy i krzewiastych wierzb.

6. Prognoza oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art. 51 ustęp 1 ustawy OOŚ, organ opracowujący projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego sporządza prognozę oddziaływania na środowisko. Ponadto, ustala zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko (art. 53 ustawy OOŚ) z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska (art. 57 punkt 2) i Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym (art. 58 punkt 2). Forma uzgodnienia wymaga uwzględnienia stanowiska organu uzgadniającego oraz wypracowanie rozwiązań kompromisowych. Należy podkreślić, że uzgodniony zakres i stopień szczegółowości prognozy musi obejmować wszystkie elementy wymienione w art. 51 ustęp 2 ustawy OOŚ. W praktyce oznacza to określenie stopnia szczegółowości tych elementów.

Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi odpowiednik, sporządzanego w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla planowanych przedsięwzięć, raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, a jej celem jest określenie potencjalnych znaczących oddziaływań na środowisko realizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem możliwych do zastosowania wariantów tego dokumentu. Szczegółowy zakres zagadnień, które powinna określać prognoza oddziaływania na środowisko dla wszystkich dokumentów podlegających strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko (art. 51 ustęp 2 ustawy OOŚ), jest analogiczny do zakresu zawartego w aneksie nr 1 Dyrektywy 2001/42/WE.

6.1. Metodyka prognozy.

Przewidywanie skutków środowiskowych jest elementem metody sporządzania opracowań planistycznych oraz procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Stanowi proces identyfikowania i oceny projektowanych rozwiązań planistycznych, określenie procesów pozytywnych i ujawnienie konfliktów w środowisku przyrodniczym. Proces obejmuje analizy cząstkowe (wybranych elementów środowiska) i zestawienie zbiorcze – wartościowanie całości przedsięwzięć planistycznych, które są realizowane w określonych warunkach środowiskowych.

Celem Prognozy jest określenie charakteru, nasilenia i zasięgu przestrzennego prawdopodobnych oddziaływań na środowisko, które mogą być wywołane przez realizację dopuszczonych przez studium sposób użytkowania i zagospodarowania terenu.

Oddziaływania te, Prognoza ocenia z punktu widzenia potencjalnych korzystnych i niekorzystnych wpływów na poszczególne elementy środowiska jak: obszary Natura 2000, różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, a także z punktu widzenia wywołanych konfliktów między różnymi sposobami użytkowania przestrzeni.

Prognoza obejmuje następujące zagadnienia:

- podstawowe informacje o dokumencie planistycznym i dokumentach powiązanych,

- rozpoznanie stany istniejącego środowiska przyrodniczego i określenie potencjalnych jego zmian (na podstawie opracowania ekofizjograficznego i wizji terenowej),
- charakterystykę i ocenę ustaleń oraz rozwiązań proponowanych w projekcie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
- charakterystykę elementów i obszarów chronionych oraz celów ochrony środowiska,
- prognozę znaczącego oddziaływania na środowisko, zagrożeń i zmian środowiska wynikających z projektowanego przeznaczenia terenów,
- analizę rozwiązań zapobiegawczych i ograniczających negatywne skutki w środowisku,
- analizę możliwego trans granicznego oddziaływania,
- streszczenie zagadnień w języku niespecjalistycznym.

Prognoza w szczególności:

- uwzględnia zagrożenia mające wpływ na środowisko i zdrowie ludzi,
- uwzględnia wrażliwość i odporność środowiska na presję i jego zdolność do regeneracji,
- analizuje proponowane w projekcie studium warunki zagospodarowania terenu, wynikające z potrzeb ochrony środowiska, prawidłowego gospodarowania zasobami przyrody oraz ochrony gruntów rolnych i leśnych.

W wyniku analizy ogólnej charakterystyki terenu i zamierzeń planistycznych oraz dostępnych materiałów, wizji terenowej, przyjęto następujące założenia:

- a) prognoza będzie wykonana w oparciu o istniejące materiały i wizję terenową,
- b) podstawą merytoryczną prognozy będzie opracowanie ekofizjograficzne wykonane specjalnie dla potrzeb zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obejmującego analizowane obszary oraz inwentaryzacja przyrodnicza gminy,
- c) zastosowana metoda oceny (wartościowania) terenów umożliwi ocenę skutków realizacji ustaleń planistycznych w środowisku przyrodniczym i antropogenicznym,
- d) część analityczna opracowania prognozy uwzględni nieco większy teren niż ten określony zgodnie z w zamierzeniami planistycznymi,
- e) do ocen wykonywanych w ramach prognozy zostaną zastosowane względne wartości, które umożliwią ostateczną ocenę danego przedsięwzięcia planistycznego.

Określenie charakteru, nasilenia i zasięgu przestrzennego prawdopodobnych oddziaływań na środowisko, które mogą być wywołane przez realizację dopuszczonych przez studium sposobów użytkowania i zagospodarowania terenu, jest rzeczą trudną i trzeba liczyć się z szacunkowym charakterem prognozy. Wpływ na to mają również zmieniające się warunki otoczenia, niezależne od ustaleń zmiany studium.

6.2. Przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko.

Zgodnie z art. 51 ustęp 2, punkt 2, litera e, ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa

w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, prognoza oddziaływania na środowisko m in. określa, analizuje i ocenia przewidywane znaczące oddziaływanie, w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na poszczególne przyrodnicze i kulturowe komponenty środowiska.

Poniższe dane dotyczące spodziewanego oddziaływania w obrębie obszarów planistycznych przedstawiono zgodnie z „Aktualizacją raportu oddziaływania na środowisko planowanych robót geologicznych sejsmicznych i wiertniczych na obszarze koncesyjnym Chartów – Ośno Lubuskie (koncesja nr 26/99/p z dnia 29.09.1999r.)” opracowaną przez „TOREXPO” s.c. Biuro Badań Hydrogeologicznych i Ochrony Środowiska w Toruniu.

Na obszarze koncesji Chartów – Ośno Lubuskie (częścią tej koncesji są obszary będące przedmiotem zmiany Studium: 1. „Kamień Mały”, 2. „Ownice”, 3. „Ownice”) horyzontem perspektywicznym są utwory dolomitu głównego. W utworach tych w latach ubiegłych odkryto i udokumentowano złożę ropy naftowej Jeniniec – 1989r. (w eksploatacji) i złożę ropy naftowej z czapą gazową Górzycy – 1991r. (w eksploatacji) oraz otrzymano przepływ gazu naazotowanego w otworze Ownice 2. Do prac poszukiwawczych powrócono w roku 2003 wykonując w rejonie Górzycy – Chartów zdjęcie sejsmiczne 3D. W wyniku tego zdjęcia wykartowano w rejonie Chartowa na platformie anhydrytowej dużą strukturę w dolomicie głównym i 2 obiekty (Żabice i Ługi Górzyckie) u podnóża platformy, w których istnieje prawdopodobieństwo odkrycia złoża ropy naftowej.

W obrębie struktury Chartów odwiercono w 2004 r. otwór Chartów 2 – uzyskano przemysłowy przepływ gazu ziemnego o zawartości metanu ok. 16 %, a obiekty u podnóża platformy planuje się rozpoznać wierceniami w latach 2009 – 2010 (Żabice 1 – 3 200 m, Ługi Górzyckie 1 – 3 050 m).

W dalszym etapie prac poszukiwawczych wykonano w 2006 roku zdjęcie sejsmiczne 3D Chartów N, na podstawie którego w sąsiedztwie miejscowości Słońsk, Radachów i Lemierzyce wykartowano bardzo interesujące obiekty w dolomicie głównym (w obiekcie o podobnych założeniach geologicznych w rejonie Międzychodu odkryto duże złożę ropy naftowej – Lubiatów).

Planowano również prowadzenie prac wiertniczych na strukturze położonej w kierunku północno – wschodnim od miejscowości Słońsk. W przyszłości przewidywany jest tam do realizacji otwór Kamień Mały 1 (2 860 m), a w przypadku jego pozytywnych wyników będzie rozważona możliwość odwiercenia drugiego otworu na tej strukturze.

W kolejnych latach we wschodniej części koncesji planuje się wykonanie fragmentu (ok. 40 km²) zdjęcia sejsmicznego 3D Maszków – Bolemin, oraz planuje się również wykonanie fragmentu zdjęcia sejsmicznego 3D Chartów E (ok. 54 km²). W oparciu o wyniki tych zdjęć możliwe będą w następnych latach dalsze prace wiertnicze.

Obszar koncesyjny „Chartów – Ośno Lubuskie” jest położony w obrębie województwa lubuskiego, obejmując częściowo teren trzech powiatów i jedenastu gmin. Na obszarze objętym koncesją nr 26/99/p do chwili obecnej zrealizowano:

- sejsmika 3D – Chartów W – 67,3 km² zadania geologicznego,
- sejsmika 3D – Gorzów Wlkp. – Santok – 10,3 km² zadania geologicznego,

- sejsmika 2D – reprocessing – 949,8 kmb (Rzepin 2D – 104,5 kmb + Chartów – Ośno Lubuskie – 845,3 kmb),
- otwór rozpoznawczy Chartów 2 – głębokość końcowa 2 850 m,
- sejsmika 3D – Chartów N – 95,4 km² zadania geologicznego.

Powyższe prace prowadzono ze szczególnym uwzględnieniem ochrony środowiska naturalnego.

- Charakterystyka całego przedsięwzięcia.

Rodzaj technologii.

Wnioskowana zmiana koncesji Chartów – Ośno Lubuskie nr 26/99/p na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego dotyczy:

- zmiany ważności koncesji – przedłużenia ważności o 6 lat tj. do 29.09.2014 r.
- zmiany zakresu rzeczowego

Na obszarze koncesji Chartów – Ośno Lubuskie planuje się w I etapie prac odwiercenie 6 otworów poszukiwawczych o planowanych głębokościach 2 860 – 3 200 m i wykonanie fragmentów zdjęć sejsmicznych 3D. W zależności od wyników otworów odwierconych w I etapie i wyników zdjęć sejsmicznych 3D, w kolejnych latach rozważana jest możliwość odwiercenia dalszych otworów poszukiwawczych i rozpoznawczych w lokalizacji ustalonej na bieżąco.

Przed rozpoczęciem wiercenia każdego otworu poczynione zostaną uzgodnienia z właścicielami terenu zajmowanego pod wiertnie oraz wszelkie uzgodnienia branżowe (energetyka, telekomunikacja, melioracja, archeologia, itp.) w celu ochrony środowiska naturalnego i infrastruktury. Granice projektowanych zdjęć sejsmicznych 3D zostaną przed realizacją prac zweryfikowane przez wykonawcę (po wywiadzie terenowym i ustaleniach z zainteresowanymi urzędami).

Projektowane prace wiertnicze w obrębie projektowanych obszarów prac wiertniczych oraz ewentualne prace wiertnicze zaprojektowane po interpretacji wyników prac geofizycznych będą prowadzone zgodnie z Planem Ruchu zatwierdzonym przez Urząd Górniczy zgodnie z art. 64 ust. 5 ustawy z dnia 4 lutego 1994r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005r. Nr 228, poz. 1947 z późniejszymi zmianami). Decyzja zatwierdzająca Plan Ruchu, pozwalająca na wykonanie prac wiertniczych, zostaje wydana po zasięgnięciu opinii właściwego wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Wejście w teren uzgadnia się również z odpowiednimi jednostkami państwowymi takimi, jak: Biura Melioracji i Urządzeń Wodnych, Okręgi Energetyczne, Lasy Państwowe, Urzędy telekomunikacyjne, Urzędy Gminy i inne. Przed wstępem na nieruchomości zawiera się stosowne porozumienia z ich właścicielami.

Ogólna charakterystyka prac wiertniczych.

Teren wiertni obejmuje obszar 1 – 1,5 ha. Prace wiertnicze składają się z 4 etapów: montaż, wiercenie, zabiegi specjalne, likwidacja:

- Prace montażowe obejmują: budowę drogi dojazdowej, niwelację terenu, podłączenia do linii energetycznej, wodociągowej lub budowę studni, montaż urządzenia wiertniczego, rozmieszczenie zaplecza magazynowo – technicznego.
- Prace wiertnicze są prowadzone przy pomocy urządzeń wiertniczych o napędzie spalinowym np. F – 200, H-1000 lub elektrycznym np. UM-4E, MASS 6000DE i obejmuje proces wiercenia, zarurowania, cementowania.
- Zabiegi specjalne dotyczą udostępnienia i opróbowania złoża gazonośnego i roponośnego. Polegają one na: perforacji strefy złożowej, odciążeniu złoża

z ciśnienia hydrostatycznego, uaktywnieniu złoża np. przez kwasowanie, tłokowanie.

- Likwidacja i demontaż uwarunkowane są decyzją dalszego wykorzystania otworu. W przypadku dalszej przydatności odwiertu do późniejszej eksploatacji następuje jego zagłowienie i zabezpieczenie, a następnie zagospodarowanie w oparciu o wykonany projekt zagospodarowania złoża i koncesję eksploatacyjną (o którą PGNiG S.A. będzie się ubiegać).

W przypadku negatywnego wyniku prób złożowych otwór zostanie zlikwidowany przez wykonanie korków cementowych celem oddzielenia horyzontów wodonośnych oraz horyzontów perspektywicznych w bituminy. Następnie zostanie wykonany demontaż urządzenia wiertniczego i elementów zabudowy terenu wiertni z jednocześnie prowadzoną rekultywacją terenu. Wykonane dla potrzeb wiertni ujęcie wody może być przekazane do użytkowania lokalnego lub zlikwidowane.

Ogólna charakterystyka prac geofizycznych.

Prace geofizyczne będą realizowane metodą refleksyjną w wariacie przestrzennym tzw. zdjęcie sejsmiczne 3D. Przyjęta technologia wzbudzania fali sejsmicznej oparta jest na metodzie wibratorowych źródeł wzbudzania energii (vibroseis). Drgania gruntu wywołujące falę sejsmiczną wzbudzane są przez grupę 4 – 5 sprzężonych ze sobą wibratorów (samojezdnych urządzeń do wzbudzania drgań typu BRIDWAGEN), ustawionych wzdłuż profilu. Drgania o częstotliwości od 8 – 90 Hz przenoszone są do gruntu przez wibrującą płytę w czasie 6 – 14 sekund. Wzbudzone w ten sposób fale sejsmiczne, odbierane są przez ustawione wzdłuż profilu geofony i przekazywane do aparatury sejsmicznej. W aparaturze są rejestrowane w postaci umożliwiającej wydzielenie fal użytecznych i ich interpretację. Cykl pomiarowy na jednym punkcie trwa do 5 minut, drgania są odczuwalne w promieniu 40 – 50 metrów od punktu wzbudzania, a zajmowany obszar przez różnego rodzaju aparaturę obejmuje około 100 m².

W określonych przypadkach, w miejscach niedostępnych dla wibratorów jest możliwe zastosowanie metody dynamitowego wzbudzania fali sejsmicznej w płytkich otworach wiertniczych.

Rozwiązania chroniące środowisko.

Część prac wiertniczych i sejsmicznych będzie prowadzona na obszarze Natura 2000 (Ujście Warty – PLC 08001). Zaplanowane prace prowadzone będą:

- na warunkach uzgodnionych z organami właściwymi w zakresie ochrony wód podziemnych, gleb i powietrza przed skażeniem oraz naruszeniem stosunków wodnych (etap decyzji środowiskowej),
- z przestrzeganiem postanowień zawartych w Ustawie z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (dz. U. nr 129, poz. 902 z 2006 r. – tekst jednolity z późniejszymi zmianami),
- z przestrzeganiem postanowień zawartych w Ustawie z dnia 4 lutego 1994r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947 oraz z 2006 r. nr 133, poz. 934 i nr 170, poz. 1217),
- z przestrzeganiem postanowień zawartych w Ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych z 3 lutego 1995r. (Dz. U. nr 121, poz. 1266 z 2004 r. tekst jednolity z późniejszymi zmianami),
- z przestrzeganiem zaleceń i wniosków końcowych zawartych w ocenie oddziaływania na środowisko planowanych robót geologicznych, sejsmicznych i wiertniczych na obszarze koncesyjnym „Chartów – Ośno Lubuskie”

wykonanej w 1999r. przez Torexpo s.c. – Biuro Badań Hydrogeologicznych i Ochrony Środowiska w Toruniu (zespół biegłych w zakresie sporządzania OOS – dr Paweł Pomianowski i inni).

Problem ochrony środowiska w projektowanych otworach wiertniczych dotyczy w zasadzie zajętego pod zabudowę wiertni (ok. 1 ha). Przed zajęciem tego obszaru należy uzyskać pozwolenie na wejście na teren projektowanej wiertni. Ponadto należy przeprowadzić ocenę stanu środowiska (rodzaj gleby, stan dróg, cieków powierzchniowych, jakość wód podziemnych).

Przed rozpoczęciem wiercenia, w celu zmniejszenia do minimum degradacji gleby, z całego zajętego arealu będzie zdjęta warstwa gleby, którą składa się w formie wałów wokół wiertni.

Teren wiertni będzie wyłożony betonowymi płytami. Miejsca szczególnie narażone na zanieczyszczenia będą wyspoinowane. Po zakończeniu wiercenia rzeźba terenu będzie doprowadzona do stanu pierwotnego, a składowana gleba będzie równomiernie rozprowadzona na całym zajmowanym terenie. Prace wiertnicze będą wykonane przy użyciu nowoczesnych urządzeń z zastosowaniem zamkniętego obiegu płuczkowego. Odpady (urobek) i ścieki socjalno – bytowe gromadzone będą w szczelnych stalowych zbiornikach, systematycznie oczyszczanych. Odpady będą wywożone na wskazane wysypiska gminne, natomiast ścieki wywożone do lokalnych oczyszczalni ścieków.

Ponadto stosując nowoczesną technologię wiercenia zostanie zminimalizowane szkodliwe oddziaływanie na środowisko naturalne. Zastosowane odpowiednie filtry zmniejszą emisję spalin i gazów do atmosfery, a używanie paliw o wysokiej jakości, nie spowoduje emisji do atmosfery substancji szkodliwych i trujących. Zwiększony hałas spowodowany pracą silników urządzenia wiertniczego ograniczał się będzie do obszaru wiertni.

Prace związane z ujęciem i eksploatacją wody prowadzone będą zgodnie obowiązującymi przepisami prawa geologicznego i wodnego. Woda wykorzystana będzie do celów technologicznych wiercenia i potrzeb socjalno – bytowych załogi. Pełne zabezpieczenie horyzontów wodonośnych zapewni rurowanie otworu oraz cementowanie rur okładzinowych.

W trakcie realizacji zdjęcia sejsmicznego 3D w celu ochrony środowiska, a zwłaszcza wód podziemnych jako główne źródło wzbudzania stosowana będzie metoda bezdynamitowa (wibratory). Wibratorowe punkty wzbudzania lokalizowane będą na drogach i duktach, a ewentualne prace z użyciem dynamitu – w miejscach wyłączenie dostępnych, z ręcznym wnoszeniem sprzętu wiertniczego. Na obszarach leśnych nie przewiduje się wycinki drzew. Wejście w teren uzgodnione będzie drogą porozumień z właścicielami (użytkownikami) gruntów, zgodnie z zasadami prawa górniczego i geologicznego.

Ewentualne szkody powstałe w czasie prac będą likwidowane niezwłocznie po ich powstaniu. Dla unikania nadmiernego poziomu szkód i zachowania bezpiecznych odległości od obiektów budowlanych, wodnych, przyrodniczych itp. będą stosowane zastępcze lokalizacje punktów wzbudzania.

W celu zminimalizowania ujemnego wpływu prac wiertniczych na środowisko zostaną podjęte następujące działania w zakresie:

- ochrony powierzchni terenu,
- przed rozpoczęciem wiercenia zostaną wykonane badania chemiczne wód i gruntu z terenu wiertni i obszaru przyległego. Będzie to materiał porównawczy do kontroli i oceny ewentualnego skażenia środowiska,

- w trakcie prac przygotowawczo – montażowych z powierzchni terenu wiertni zostanie zdjęta warstwa gleby, która będzie złożona w postaci wału okalającego plac wiertni, a po likwidacji wiertni będzie wykorzystana przy rekultywacji terenu,
- urządzenie wiertnicze i budynki zaplecza ustawione będą na płytach betonowych,
- wszystkie materiały i substancje mogące mieć negatywny wpływ na środowisko będą składowane na szczelnie izolowanym podłożu,
- teren pod zbiorniki paliwa i pojemniki z odpadami niebezpiecznymi będzie szczelnie zabezpieczony folią PEHD,
- po zakończeniu procesu wiercenia teren wiertni zostanie w pełni zrehabilitowany, jednocześnie zostaną wykonane ponownie badania wody i gruntu dla celów porównawczych, do oceny stopnia czystości środowiska,
- ochrony wód powierzchniowych i wód podziemnych,
- a) do sporządzania płuczek wiertniczych używać się będzie materiałów posiadających specjalne atesty, które przewidują odpowiednie procedury postępowania z nimi,
- b) materiały płuczkowe będą przechowywane w specjalnie do tego przygotowanych pomieszczeniach lub odpowiednio zabezpieczonych miejscach,
- c) hala maszyn, magazyny płuczkowe będą posadowione na powierzchniach wyłożonych płytami betonowymi wyspoinowanymi cementem, a miejsca pod zbiorniki paliwa i odpady niebezpieczne zostaną wyłożone folią PEHD,
- d) ścieki bytowe będą gromadzone w szczelnych zbiornikach i sukcesywnie wywożone do oczyszczalni ścieków,
- e) poziomy wodonośne występujące w górotworze będą zabezpieczone przez rurowanie i cementowanie,
- ochrony powietrza.

Praca urządzenia wiertniczego o napędzie spalinowym, a w okresie zimowym kotłowni będzie powodowała emisję gazów i pyłów do atmosfery. W celu ochrony atmosfery i zmniejszenia emisji szkodliwych substancji będą podjęte następujące działania:

- do napędu silników spalinowych będzie używane paliwo o wysokiej jakości,
- do ogrzewania będą używane wytwornice pary lub kotłownie kontenerowe opalane olejem co znacznie zmniejszy emisję zanieczyszczeń w stosunku do kotłowni węglowych.

Źródłem hałasu będzie praca urządzenia wiertniczego. W celu zmniejszenia tego negatywnego oddziaływania na otoczenie zostaną podjęte następujące działania:

- lokalizacja otworu wiertniczego zostanie wyznaczona z dala od obszarów zamieszkałych,
- szyb otworu wiertniczego będzie oszalowany specjalnymi blakami chroniącymi przed hałasem,
- obszar wiertni będzie okolony wałem ziemnym ograniczającym oddziaływanie hałasu na otoczenie.

W trakcie procesu wiercenia będą wytwarzane odpady. W celu zmniejszenia ich ilości będą prowadzone następujące działania:

- płuczka wiertnicza będzie przepuszczona przez system urządzeń oczyszczających (sita wibracyjne, wirówka, odmulacz, odpiaszczacz, koryta), które pozwolą na odzyskanie do ponownego obiegu płuczki wiertniczej i zmniejszenie ilości wytworzonych odpadów,
- wytworzone odpady będą gromadzone w specjalnych zbiornikach i wykorzystywane, utylizowane lub wywożone, na przystosowane do przyjmowania tego rodzaju odpadów składowisko,
- prowadzona będzie bardzo oszczędna gospodarka wodą, której pobór będzie opomiarowany.

W stosunku do innych odpadów będzie prowadzona działalność minimalizacji ilości powstawania odpadów przez:

- przez stosowanie czyściwa o dobrych właściwościach czyszczących i chłonnych,
- stopniowe zastąpienie czyściwa tkaninowego – papierowym,
- stosowanie nowoczesnych olejów smarowych o wydłużonym okresie użytkowania,
- sukcesywne eliminowanie źródeł światła zawierających rtęć i prawidłowa eksploatacja oświetlenia.

Zagadnienia związane z ochroną środowiska w trakcie prowadzenia prac wiertniczych są określone w dokumentacji p.t. „Przedsięwzięcia dla zapewnienia ochrony środowiska” stanowiącym integralną część planu ruchu wiertni zatwierdzonego przez Urząd Górniczy.

Wprowadzanie do środowiska substancji lub energii przy zastosowaniu rozwiązań technologicznych.

Szacuje się wytworzenie około 150 – 200 m³ ścieków socjalno – bytowych, które są gromadzone w szczelnych stalowych zbiornikach i sukcesywnie wywożone na lokalne oczyszczalnie ścieków. Ścieki technologiczne nie występują.

Zajęcie terenu pod wiercenie jest uzależnione od wielu czynników i może trwać ok. 360 dni. Wiercenia prowadzone są w różnych porach roku stąd szacowanie ilości wód opadowych jest trudne. Wody opadowe z powierzchni utwardzonych i uszczelnionych spływają do gruntu. Wszystkie urządzenia technologiczne będą w zabudowie kontenerowej zadaszanej, więc wody opadowe nie spowodują zanieczyszczeń gruntu.

Odpady wiertnicze gromadzone będą w szczelnych stalowych zbiornikach i sukcesywnie wywożone na stosowne składowisko – wysypisko odpadów do utylizacji. Do wywozu odpadów o półpłynnej konsystencji będzie używana beczka samozaładowcza, a do odpadów o stałej konsystencji wywrotka z uszczelnionymi kłapami. Ilość odpadów będzie rejestrowana na karcie przekazania odpadów, a ich wywozem będzie się zajmowała firma uprawniona do prowadzenia przedmiotowej działalności.

Odpady spawalnicze będą gromadzone w specjalnych pojemnikach, zamykanych i odpowiednio opisanych, a następnie wywożone na stosowne składowisko odpadów. Odpady typu: zużyte sorbenty (diatomit), zaolejone czyściwo, zużyte filtry olejowe i powietrzne będą składowane w zamykanych i odpowiednio zamykanych pojemnikach, a po ich wypełnieniu będą przekazywane do utylizacji przez pirolizę.

Odpadowe oleje mineralne będą gromadzone w beczkach.. Po wypełnieniu się beczek odpad będzie odbierany specjalistycznym transportem i poddany regeneracji.

Odpady zawierające rtęć będą gromadzone i składowane w kontenerach typu KS-0 przeznaczonych do składowania zużytych świetlówek. Po wypełnieniu się kontenerów odpad będzie odbierany specjalistycznym transportem i neutralizowany.

Złom żelaza i stali będzie gromadzony w miejscu oznakowanym o utwardzonym podłożu na terenie wiertni. Po zakończeniu prac wiertniczych będzie przekazany na składowiska złomu po uprzednio przeprowadzonej selekcji ze względu na rodzaj metali.

W zależności od projektu prac wiertniczych stosuje się różne urządzenia wiertnicze np. o napędzie spalinowym F-200, H-1000 lub elektrycznym NATIONAL 110 UE, IDECO/ IRI ED 1200, a także przewoźne P-80, IRI-750, 3 – 4 generatory z silnikiem CAT 3512 lub CAT D – 398, 2 silniki Caterpillar 3406 BTA, 2 – 3 pompy płuczkowe IDECO/IRI typ T – 1300 lub T-500, National 10-P-130 lub 9-P-100, wyciąg wiertniczy IDECI/IRI ED 1200, NATIONAL 110 E, IDECO H-1000, UPETROM F-200 lub TF-15, IRI-2042/160. Ponadto stół obrotowy, głowica płuczkowa, system oczyszczania płuczki.

Wytwarzany hałas przy prowadzeniu projektowanych prac wiertniczych w przestrzeni otwartej w odległości 100 m będzie wynosił do 60 – 70 dB, natomiast w odległości 200 m spadnie poniżej 50 dB. W takiej sytuacji nie będzie on powodował zanieczyszczenia transgranicznego.

6.2.1. Oddziaływanie na obszary Natura 2000.

Jak wynika z charakterystyki elementów i obszarów chronionych oraz celów ochrony środowiska, tereny planistyczne objęte niniejszą analizą, oraz ich istotne otoczenie znajdują się częściowo (cały obszar nr 1 – „Kamień Mały” oraz niewielka północna część obszaru nr 2 „Ownice”, na północ od drogi Słońsk – Lemierzyce) w granicach jednego obszaru chronionego sieci Natura 2000 (punkt 5.1. i 5.2. niniejszego opracowania). Jest to obszar pod nazwą „Ujście Warty” – kod: PLC080001.

Opis ogólny (wg SDF):

Obszar obejmuje terasę zalewową Warty, przy jej ujściu do Odry, wraz z Kostrzyńskim Zbiornikiem Retencyjnym i fragmentem doliny Odry, poprzecinaną licznymi odnogami cieków, starorzeczami i kanałami. Na terenach zalewowych dominują okresowo zalewane łąki i pastwiska, szuwary, zarośla wierzb i łęgi wierzbowe. Prawie co roku około 1/3 obszaru jest zalewana przez wodę, roczne wahania jej poziomu dochodzą do 3,5 m, a najwyższy poziom wody występuje przeważnie w marcu lub kwietniu. Zdarzają się ponadto silne wahania poziomu wód pomiędzy wczesną wiosną i późną jesienią. Na obszarze poza wałami dominują ekstensywnie użytkowane łąki i pola orne. Na krawędzi dolin wykształciły się płyty muraw kserotermicznych.

Wartość przyrodnicza i znaczenie (wg SDF):

Obszar obejmuje ostoję ptasią oraz siedliskową w tych samych granicach. Występuje co najmniej 35 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, 5 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla ohar – ponad 10% populacji krajowej (C3), gęgawa – ponad 7% populacji krajowej (C3), płaskonos – ponad 5% populacji krajowej (C3), kropiatka – 3%-4% populacji krajowej (C6), krakwa – ponad 2% populacji krajowej (C3), czapla biała, łyska, szczydłak, ostrzygojad (PCK) i krwawodziób – powyżej 1% populacji

krajowej (C3, C6), czernica, mewa mała, rybitwa białoczelna (PCK), rybitwa białoskrzydła (PCK), rybitwa czarna i wodniczka (PCK) – co najmniej 1% populacji krajowej (C3, C6), głowienka, kszczyk i śmieszka – około 1% populacji krajowej (C3); w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występują: bocian biały, bocian czarny, derkacz, gąsior, jarzębatka, świergotek polny, podróżniczek, lerka, ortolan. W obrębie ostoi znajdują się dwie duże kolonie bocianów białych: w Czarnowie i Kamieniu Małym. W okresie wędrówek występuje gęś zbożowa – powyżej 15% populacji szlaku wędrówkowego (C3), łabędź krzykliwy, gęgawa – powyżej 10% populacji szlaku wędrówkowego (C2, C3), krzyżówka - powyżej 5% populacji szlaku wędrówkowego (C3), na pierzowisku zbiera się 25 000 pierzających się ptaków, płaskonos – powyżej 4% populacji szlaku wędrówkowego, bocian czarny, czernica i głowienka – powyżej 2% populacji szlaku wędrówkowego i żuraw – powyżej 1% populacji szlaku wędrówkowego (C2); stosunkowo wysokie koncentracje (C7) osiągają: łabędź czarnodzioby, cyraneczka, rożeniec, świstun, batalion, błotniak zbożowy; ptaki wodno – błotne występują w koncentracjach powyżej 20000 osobników (C4). W okresie zimy występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego (C2 i C3) następujących gatunków ptaków: łabędź krzykliwy, krzyżówka, łyska; ptaki wodno – błotne występują w koncentracjach powyżej 20000 osobników (C4). Obszar jest ostoją ptasią o randze europejskiej E 32 (Rozlewiska Warty Słońsk). Obszar objęty częściowo Konwencją Ramsar. W obszarze występują chronione siedliska przyrodnicze, łącznie 11 typów, reprezentowanych przez 14 podtypów, reprezentujące dobrze zachowane fragmenty dolin dużych rzek i ich krawędzi, ze starorzeczami, okresowo zalewanymi łąkami i pastwiskami, lasami łągowymi, łąkami i murawami kserotermicznymi. Łączna powierzchnia siedlisk chronionych na podstawie Dyrektywy Rady 92/43/EWG wynosi ponad 7% powierzchni obszaru. Część ostoi – dawny rezerwat Słońsk, obecnie część Parku Narodowego Ujście Warty jest jednym z najcenniejszych obszarów wodno – błotnych w Europie Środkowej. Przy północno – zachodniej granicy obszaru znajduje się system umocnień obronnych, które są miejscem zimowania dla dużej kolonii nietoperzy (do 500 os.).

Zagrożenia (wg SDF):

Do najistotniejszych zagrożeń wpływających na obszar i występujące na jego terenie elementy europejskiego dziedzictwa przyrodniczego należą: ograniczenie powierzchni koszonych łąk i wypasanych pastwisk, w tym kserotermicznych oraz związana z tym sukcesja roślinności, zmiany reżimu wodnego obszarów zalewowych polegające na ograniczeniu długości trwania i wielkości zalewu, juwenalizacja lasów i niedostatek martwego drewna, ekspansja obcych gatunków roślin i zwierząt.

Wykonywanie koniecznych prac z zakresu ochrony przeciwpowodziowej dotyczy różnych fragmentów doliny rzecznej i powinno się odbywać z uwzględnieniem wymogów ochrony siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, których ochrona jest celem utworzenia obszaru Natura 2000.

Wg danych zawartych w Standardowym Formularzu Danych dla tego obszaru naturalnego w jego obrębie występują niektóre typy siedlisk wymienione w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej i one są przedmiotem ochrony w tych obszarach (kod, nazwa siedliska):

- 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion,

- 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculion fluitantis*,
- 3270 Zalewane muliste brzegi rzek,
- 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*),
- 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis*- *Festucion pallentis*) – priorytetowe są tylko murawy z istotnymi stanowiskami storczyków,
- 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*),
- 6440 Łąki selernicowe (*Cnidion dubii*),
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*),
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio- Carpinetum*, *Tilio- Carpinetum*),
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe),
- 91F0 Łęgowe lasy dębowo – wiązowo – jesionowe (*Ficario-Ulmetum*).

Ptaki wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG będące przedmiotem ochrony na przedmiotowym obszarze naturowym:

- A021 *Botaurus stellaris* (bąk),
- A022 *Ixobrychus minutus* (bączek),
- A023 *Nycticorax nycticorax* (ślepowron),
- A027 *Egretta alba* (*Ardea alba*) (czapla biała),
- A030 *Ciconia nigra* (bocian czarny),
- A031 *Ciconia ciconia* (bocian biały),
- A037 *Cygnus bewickii* (*Cygnus columbianus bewickii*) (łabędź czarnodzioby),
- A038 *Cygnus cygnus* (łabędź krzykliwy),
- A074 *Milvus milvus* (kania ruda),
- A075 *Haliaeetus albicilla* (bielik),
- A081 *Circus aeruginosus* (błotniak stawowy),
- A082 *Circus cyaneus* (błotniak zbożowy),
- A089 *Aquila pomarina* (orlik krzykliwy),
- A094 *Pandion haliaetus* (rybołów),
- A119 *Porzana porzana* (kropiatka),
- A120 *Porzana parva* (zielonka),
- A122 *Crex crex* (derkacz),
- A127 *Grus grus* (żuraw),
- A131 *Himantopus himantopus* (szczudłak),
- A151 *Philomachus pugnax* (batalion),
- A176 *Larus melanocephalus* (mewa czarnogłowa),
- A177 *Larus minutus* (mewa mała),
- A193 *Sterna hirundo* (rybitwa rzeczna),
- A195 *Sterna albifrons* (rybitwa białoczelną),
- A196 *Chlidonias hybridus* (rybitwa białowąsa),
- A197 *Chlidonias niger* (rybitwa czarna),
- A229 *Alcedo atthis* (zimiródek),
- A236 *Dryocopus martius* (dzięcioł czarny),
- A238 *Dendrocopos medius* (dzięcioł średni),
- A246 *Lullula arborea* (lerka),

- A255 *Anthus campestris* (świergotek polny),
- A272 *Luscinia svecica* (podrózniczek),
- A294 *Acrocephalus paludicola* (wodniczka),
- A307 *Sylvia nisoria* (jarzębatka),
- A338 *Lanius collurio* (gąsiorek),
- A379 *Emberiza hortulana* (ortolan).

Regularnie występujące ptaki migrujące nie wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG będące przedmiotem ochrony na przedmiotowym obszarze naturalnym:

- A039 *Anser fabalis* (gęś zbożowa),
- A043 *Anser anser* (gęgawa),
- A048 *Tadorna tadorna* (ohar),
- A050 *Anas penelope* (świstun),
- A051 *Anas strepera* (krakwa),
- A052 *Anas crecca* (cyraneczka),
- A053 *Anas platyrhynchos* (krzyżówka),
- A054 *Anas acuta* (rożeniec),
- A055 *Anas querquedula* (cyranka),
- A056 *Anas clypeata* (płaskonos),
- A059 *Aythya ferina* (głowienka),
- A061 *Aythya fuligula* (czernica),
- A067 *Bucephala clangula* (gągoł),
- A125 *Fulica atra* (łyska),
- A130 *Haematopus ostralegus* (ostrzygojad),
- A136 *Charadrius dubius* (sieweczka rzeczna),
- A142 *Vanellus vanellus* (czajka),
- A153 *Gallinago gallinago* (kszyk),
- A156 *Limosa limosa* (rycyk),
- A160 *Numenius arquata* (kulik wielki),
- A162 *Tringa totanus* (krwawodziób),
- A179 *Larus ridibundus* (śmieszka),
- A184 *Larus argentatus* (mewa srebrzysta),
- A198 *Chlidonias leucopterus* (rybitwa białoskrzydła),
- A987 waders (siewkowce),
- A992 ducks (kaczki),
- A994 geese (gęsi).

Ssaki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

- 1308 *Barbastella barbastellus* (mopek),
- 1323 *Myotis bechsteini* (nocek Bechsteina),
- 1324 *Myotis myotis* (nocek duży),
- 1337 *Castor fiber* (bóbr europejski),
- 1355 *Lutra lutra* (wydra).

Płazy i gady wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

- 1188 *Bombina bombina* (kumak nizinny).

Ryby wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

- 1096 *Lampetra planeri* (minóg strumieniowy),

- 1099 *Lampetra fluviatilis* (minóg rzeczny),
- 1106 *Salmo salar* (łosoś atlantycki),
- 1124 *Gobio albipinnatus* (kiełb białopłetwy),
- 1130 *Aspius aspius* (boleń),
- 1134 *Rhodeus sericeus amarus* (rózanka),
- 1145 *Misgurnus fossilis* (piskorz),
- 1149 *Cobitis taenia* (koza),
- 1163 *Cottus gobio* (głowacz białopłetwy).

Bezkęrgowce wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

- 1037 *Ophiogomphus cecilia* (trzep la zielona),
- 1042 *Leucorrhinia pectoralis* (zalotka większa),
- 1060 *Lycaena dispar* (czerwończyk nieparek),
- 1084 *Osmoderma eremita* (pachnica dębowa),
- 1088 *Cerambyx cerdo* (kozioróg dębosz).

Analiza wzajemnych relacji pomiędzy uwarunkowaniami przyrodniczymi obszaru naturalnego „Ujście Warty” a opisanym w punkcie 6.2. oddziaływaniem („6.2. Przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko”), szczególnie dotyczących pływu zamierzeń zmiany Studium na właściwy stan ochrony gatunków stanowiących przedmiot ochrony w tym obszarze naturalnym, prowadzi do następujących konkluzji:

- Przyjęte w zmianie Studium rozwiązania prowadzące do przeprowadzenia badań geofizycznych (metoda refleksyjna w wariacie przestrzennym, wzdłuż założonych profilów) oraz do lokalizacji i funkcjonowania obiektów poszukiwawczych odwiertów (lokalny charakter oddziaływania), nie będą skutkowały obecnie (rozpoznanie geofizyczne, prace poszukiwawcze) i w przyszłości (podczas ewentualnej normalnej eksploatacji) ponadlokalną emisją zapylenia, hałasu czy drgań oraz nie będą stanowiły także żadnych ograniczeń w swobodnej migracji ptaków i nietoperzy, gatunków innych zwierząt i roślin. Wynika to z cytowanej powyżej „Aktualizacji raportu oddziaływania na środowisko planowanych robót geologicznych sejsmicznych i wiertniczych na obszarze koncesyjnym Chartów – Ośno Lubuskie (koncesja nr 26/99/p z dnia 29.09.1999r.)”, opracowanej przez „TOREXPO” s.c. Biuro Badań Hydrogeologicznych i Ochrony Środowiska w Toruniu.

- Sumaryczne negatywne bezpośrednie oddziaływanie występujące podczas budowy i eksploatacji obiektów zamyka się maksymalnie w kilkudziesięciometrowej przestrzeni wokół nich. Zatem prace geofizyczne oraz oddziaływanie w trakcie budowy odwiertów poszukiwawczych i towarzyszącej im niezbędnej infrastruktury będzie miało charakter wybitnie lokalny i ograniczony w czasie. Oznacza to, że przyjęte rozwiązania planistyczne nie będą miały żadnego istotnego wpływu na uwarunkowania przyrodnicze „Ujścia Warty”, ani na właściwy stan ochrony gatunków stanowiących przedmiot ochrony w tym obszarze, a fizyczne normalne funkcjonowanie odwiertów będzie dla tego obszaru naturalnego zupełnie neutralne.

- Z tych samych powodów można stwierdzić, że obszary objęte zmianą Studium oraz jej ustalenia nie będą miały żadnego realnego negatywnego wpływu na spójność Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000, szczególnie w kontekście oceny potencjalnego wpływu przedmiotu Studium na korytarze ekologiczne migracji awifauny i chiropterofauny utrzymujące powiązania obszarów Natura 2000.

Z informacji zawartych w SDF dla obszaru naturalnego „Ujście Warty”, inne obszary sieci Natura 2000, powiązane z przedmiotowym obszarem, to Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Dolnej Odry” (PLB320003) oraz Specjalny

Obszar Ochrony Siedlisk „Dolna Odra” (PLH320037). Oba te powiązane obszary naturowe graniczą z obszarem „Ujście Warty” od strony północno – zachodniej, a więc obszary planistyczne położone w środkowej i południowej jego części oraz po południowej jego stronie, nie leżą „na drodze” pomiędzy tymi obszarami naturowymi.

- Z dostępnych informacji (dokumenty planistyczne, wnioski, wydane decyzje i pozwolenia) na etapie opracowania przedmiotowej zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz niniejszej Prognozy wynika, że na terenie gminy Słońsk, w istotnej bliskości obszarów planistycznych, nie są planowane inne odwierty poszukiwawcze. Ewentualna budowa i funkcjonowanie w dalszym sąsiedztwie analizowanych obszarów planistycznych innych odwiertów i badań geofizycznych nie daje żadnych uzasadnionych podstaw do rozpatrywania ewentualnego realnego oddziaływania skumulowanego. Zatem na obecnym etapie nie ma racjonalnych podstaw, które mogłyby wskazywać na wystąpienie oddziaływania skumulowanego, które mogłyby zmienić neutralny status obszarów planistycznych wraz z planowanym zagospodarowaniem, wobec siedliskowego i ptasiego obszaru naturalnego „Ujście Warty”.

6.2.2. Oddziaływanie na środowisko.

Prognoza określa również m in. skutki, które mogą wynikać z projektowanego przeznaczenia terenu dla środowiska składającego się z kompleksu przyrodniczych i kulturowych komponentów, dla ekosystemów, siedlisk i bioróżnorodności. Prognozowanie skutków środowiskowych realizacji zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego odbywa się z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Aby określić specyfikę oddziaływań na środowisko abiotyczne i biotyczne, a także na zdrowie i życie ludzi przeanalizowano zakres zmian Studium pod kątem ich oddziaływania łącznie z oddziaływaniem zapisów w uchwalonym wcześniej Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słońsk.

Mając na uwadze przyjęte w zmianie Studium zapisy dotyczące nowych kierunków zagospodarowania w obrębie powierzchni analitycznych (planistycznych) przyjęto, że działaniami, którymi mogą oddziaływać na środowisko na etapie realizacji poszczególnych funkcji przewidywanych przez to Studium są prace ziemne związane z budową obiektów dla wierceń poszukiwawczych oraz infrastruktury technicznej związanej z ich funkcjonowaniem.

Pierwotnie (przed rozwojem osadnictwa i gospodarki ludzkiej) gmina Słońsk miała charakter puszczański, o czym świadczy pośrednio mapa Potencjalnej roślinności naturalnej Polski (Matuszkiewicz i in. 1995). Obecnie część obszarów planistycznych znajduje się w obrębie stosunkowo rozległych powierzchni leśnych. Są to lasy stosunkowo ubogie, mało zróżnicowane gatunkowo i siedliskowo, o charakterze lasów gospodarczych, będących w Administracji Lasów Państwowych.

Opis potencjalnych oddziaływań na środowisko, zasoby przyrodnicze, archeologiczne i kulturowe, krajobraz oraz zdrowie i życie mieszkańców, w tym również transgranicznego oddziaływania na środowisko, przedstawiono w poniższych rozdziałach.

6.2.2.1. Różnorodność biologiczna.

Zróżnicowanie biotycznych komponentów środowiska uzależnione jest od warunków siedliskowych panujących na analizowanym obszarze. Najcenniejsze przyrodniczo obszary gminy Słońsk, które mają kluczowe znaczenie dla utrzymania i zwiększenia różnorodności biologicznej, to obszary objęte ochroną prawną (Park Narodowy „Ujście Warty”, rezerваты, Park Krajobrazowy „Ujście Warty”, obszary chronionego krajobrazu, obszary chronione sieci Natura 2000, pomniki przyrody, użytki ekologiczne), parki, lasy gospodarcze i korytarze ekologiczne wzdłuż Warty i Postomii oraz licznych kanałów a także parki wiejskie.

Ustalenia studium odnoszą się do istniejących form ochrony wyznaczając generalną zasadę uzgadniania wszelkich działań z odpowiednimi organami i instytucjami oraz pełną zgodność z planami ochrony.

Pomimo wprowadzenia nowych funkcji (jednorazowe rozpoznanie geofizyczne metodą refleksyjną w wariantcie przestrzennym wzdłuż założonych profilów oraz lokalizacja urządzeń wiertniczo – poszukiwawczych wraz z elementami niezbędnej infrastruktury) – generalnie charakter istniejącej na tych terenach roślinności i zwierząt, w tym stopień ich bioróżnorodności, nie zmieni się w sposób istotny. W otoczeniu obszarów planistycznych nadal dominować będą rozległe powierzchnie dna pradoliny i zbiorowiska leśne pełniące w większości funkcje lasów gospodarczych. Po wykonaniu badań geofizycznych i odwiertów poszukiwawczych, tereny objęte zmianą Studium zachowają charakter terenu tzw. otwartego, typowo przeznaczonego do zabudowy biologicznej, wystarczającej do zapewnienia ciągłości procesów przyrodniczych w ramach lokalnego ekosystemu. Zróżnicowanie gatunków i siedlisk będzie porównywalne do stanu obecnego. W związku z tym można stwierdzić, że wpływ realizacji funkcji planistycznych i sposobu zagospodarowania terenów oraz stopnia intensywności ich zabudowy na różnorodność biologiczną obszarów planistycznych i ich bezpośredniego otoczenia, będzie zgodny z wymaganymi i oczekiwanymi standardami dla dna rozległej pradoliny i terenów leśnych i rolnych użytkowanych gospodarczo.

Dodatkowo ustalenia studium określają tereny lasów, tereny rolnicze, tereny zieleni uporządkowanej, tereny zieleni parkowej i cmentarnej, tereny wód powierzchniowych (płynących lub stojących), jako tereny położone w granicach gminy, wyłączone z zabudowy. Ponadto, jak stwierdza zmiana Studium, w związku z uwarunkowaniami przyrodniczymi i antropogenicznymi gmina Słońsk nie posiada szczególnych predyspozycji do rozwoju funkcji rolniczych. Rozwój funkcji pozarolniczych systematycznie prowadzi do marginalizacji i zaniku tej gałęzi gospodarki w granicach gminy. Terenami gdzie planuje się prowadzenie ekstensywnego rolnictwa, z uwagi na brak możliwości wprowadzenia innej funkcji lub uwarunkowania przyrodnicze, są łąki i pastwiska położone w strefach nadrzecznych, podmokłych i narażonych na zalanie.

Biorąc powyższe pod uwagę można stwierdzić, że zapisy zmiany Studium odnoszące się do obszarów i obiektów prawnie chronionych oraz do innych terenów otwartych są skonstruowane tak, aby zapewnić odpowiednią ochronę istniejącej różnorodności biologicznej. Stwarzają także planistyczne warunki do świadomego tworzenia w przyszłości (z udziałem człowieka) enklaw i ciągów ważnych dla bioróżnorodności obszaru. Zatem, w przypadku realizacji ustaleń zmiany Studium, zróżnicowanie gatunków i siedlisk będzie porównywalne do stanu obecnego. W związku z tym można stwierdzić, że wpływ realizacji funkcji planistycznych i sposobu zagospodarowania terenów oraz stopnia intensywności ich zabudowy na

różnorodność biologiczną obszarów planistycznych i ich bezpośredniego otoczenia nie będzie negatywny.

6.2.2.2. Ludzie, zwierzęta, rośliny, wody powierzchniowe, powietrze.

Korzystanie ze środowiska ograniczone jest czasem trwania prac sejsmicznych (etap prac geologiczno – poszukiwawczych) i wiertniczych trwających od roku do 2 lat. W fazie realizacji prac następuje zużycie wody, kopalin, materiałów i energii, wytwarzane są odpady i ścieki, następuje emisja zanieczyszczeń, hałas i pojawiają się okresowe, z reguły krótkotrwałe uciążliwości dla środowiska i ludzi. Na terenie objętym analizami badania sejsmiczne wykonano bez otworów strzałowych czyli bez wierceń do gł. 20 – 25 m i eksplozji materiałów wybuchowych. W ten sposób ujemne korzystanie ze środowiska zostało ograniczone:

- do hałasu powodowanego przez wibratory i transport samochodowy,
- do naruszenia powierzchni ziemi wraz z glebą i roślinnością.

Prace związane z wierceniem otworów gazonośnych i roponośnych ograniczają korzystanie ze środowiska przede wszystkim do terenu wiertni przez okres kilku miesięcy poprzez emisję spalin i gazów, zwiększenie natężenia hałasu, czasową zmianę powierzchni ziemi z glebą i roślinnością oraz wytwarzanie odpadów. Pomijalne jest natomiast oddziaływanie na wody powierzchniowe (i częściowo podziemne) z powodu braku ich występowania w rejonie planowanych wierceń za kopalinami podstawowymi.

Profilowanie sejsmiczne 3D Maszków – Błemín z konieczności obejmuje południowo – wschodnie krańce obszaru Natura 2000 – Ujście Warty w obrębie miejscowości Studzienka – Czartów – Łukomin – Krzemów – Kołczyn, natomiast profilowanie sejsmiczne 3D Chartów E obejmuje z konieczności w całości Zespół Przyrodniczo – Krajobrazowy „Uroczysko Doliny Ilanki” oraz fragment Zespołu Przyrodniczo – Krajobrazowego „Uroczysko Jezior Ośniańskich”. Na terenie Parku Krajobrazowego „Ujście Warty” zostały zlokalizowane następujące prace wiertnicze: Słońsk 1k, Kamień Mały 1k oraz Lemierzyce 1. Pozostałe rejony prac wiertniczych zlokalizowane są poza obszarami Natura 2000. Badaniami sejsmicznymi nie obejmuje się:

- chronionych miejsc Parku Narodowego „Ujście Warty”,
- rezerwatów przyrody,
- siedliska zwierząt objętych ochroną,
- miejsca gniazdowania ptaków (np. bocianów, czapli) wzdłuż doliny Warty,
- obiektów zaspokajających potrzeby ludzi jak: zabudowania, ujęcia wody wraz ze strefami ochronnymi, oczyszczalni ścieków, składowisk odpadów i sieci dróg wraz z infrastrukturą.

Realizacja zamierzenia inwestycyjnego, jakim jest odwiert geologiczno – poszukiwawczy, ma charakter krótkotrwały. Zwierzęta wypłoszone z terenów bytowania stopniowo, po zakończeniu inwestycji, będą mogły powrócić na przedmiotowe tereny. W trakcie realizacji ewentualnych wykopów wystąpi niebezpieczeństwo częściowej eliminacji drobnej fauny bytującej w glebie (zoedafon). Wykopy stanowiąc będą lokalnie pewną, ale nieciągłą barierę ekologiczną w swobodnym przemieszczaniu zwierząt, wymuszającą na nich zachowania dostosowawcze. Po zakończeniu budowy infrastruktury geologiczno –

poszukiwawczej, z uwagi na otwarty charakter powierzchni, projektowana w zmianie Studium zabudowa nie będzie powodem izolacji siedlisk i gatunków zwierząt.

Lokalnymi korytarzami przyrodniczymi o charakterze ekologicznym jest w otoczeniu obszarów planistycznych sieć rowów melioracyjnych. Stanowią one także lokalne korytarze migracji zwierząt. Studium nie przewiduje żadnych miejsc ingerencji w sieć melioracyjną. Zatem funkcje planistyczne nadane temu obszarowi nie stanowią zagrożenia dla kontinuum przestrzennego lokalnych korytarzy ekologicznych. Zapisy zmiany Studium zapewniają ciągłość przestrzenną tych lokalnych odcinków korytarzy ekologicznych oraz zapewniają możliwe maksymalną ich naturalność, utrzymując tym samym funkcje korytarzy migracyjnych zwierząt.

Po zakończeniu budowy i funkcjonowania przewidzianej w zmianie Studium infrastruktury, generalnie istniejąca zieleń otoczenia obszarów planistycznych, w przewadze o charakterze dolinnym i użytkowo – leśnym, nie zmieni się jakościowo i ilościowo. Tylko w przypadku przejścia do fazy ewentualnej eksploatacji, lokalnie, na bardzo niewielkich obszarach, trwale zajętych przez nowe obiekty i elementy infrastruktury (w tym komunikacji) nastąpi trwałe wyłączenie tego komponentu środowiska.

Oddziaływanie prac budowlanych na wody powierzchniowe występuje zazwyczaj w trakcie realizacji wykopów dla posadowienia elementów infrastruktury. Niebezpieczeństwo ingerencji w ciekły wodne następuje w momencie realizacji skrzyżowań cieków i rowów z projektowaną inwestycją. W analizowanym przypadku taka sytuacja nie ma miejsca, a jak już wspomniano wyżej, realizacja zapisów projektu zmiany Studium w sposób właściwy chroni wody powierzchniowe.

Zatem, uwzględniając zapisy zmiany Studium, należy przyjąć, że wody powierzchniowe oraz siedliska hydrogeniczne znajdujące się w obszarach planistycznych oraz w otoczeniu obszarów planistycznych, będą chronione w wystarczającym stopniu. Oznacza to, że realizacja funkcji planistycznych i zagospodarowania terenu zgodnie z ustaleniami Studium, nie będzie miała żadnego istotnego bezpośredniego i pośredniego negatywnego wpływu na wody powierzchniowe oraz ekosystemy hydrogeniczne.

Oddziaływanie inwestycji na zdrowie ludzi zauważalne będzie przede wszystkim w obrębie wykonywania prac budowlanych i eksploatacji wiertni. Niebezpieczeństwo powstania obrażeń i utraty życia wiązało się będzie głównie z wykonywaniem robót na głębokościach, pracą z urządzeniami elektrycznymi oraz pracą sprzętu ciężkiego. W celu zabezpieczenia miejsca realizacji inwestycji należy zastosować właściwe, zgodne z prawem, zabezpieczenie terenu budowy (barierki ochronne, balustrady, prawidłowe zabezpieczenie ścian wykopu, właściwa organizacja ruchu pojazdów na placu budowy).

W celu wyeliminowania ewentualnych zagrożeń należy m.in.:

- unikać długotrwałego wyłączania z ruchu odcinków dróg stanowiących dojazd do inwestycji,
- zabezpieczyć na placu budowy miejsca dla sprzętu gaśniczego,
- wykonanie urządzeń elektrycznych w sposób minimalizujący niebezpieczeństwo wystąpienia awarii, porażenia prądem,

- należy rozpoznać możliwość przecięcia projektowanej inwestycji z innymi urządzeniami sieciowymi, mogącymi znajdować się w granicach terenu opracowania pod powierzchnią ziemi,
- wykonać zgodne z prawem zabezpieczenie projektowanej inwestycji przed dostępem osób trzecich.

Zatem można stwierdzić, że planowany sposób oraz intensywność zagospodarowania przedmiotowego obszaru planistycznego, nie będą zagrażały zdrowiu i życiu ludzi.

Obiekty wiertniczo – poszukiwawcze zlokalizowano poza:

- chronionymi miejscami Parku Narodowego „Ujście Warty”,
- rezerwatami przyrody,
- siedliskami zwierząt objętych ochroną,
- miejscami gniazdowania ptaków (np. bocianów, czapli) wzdłuż doliny Warty
- obiektami zaspokajającymi potrzeby ludzi jak: zabudowania, ujęcia wody wraz ze strefami ochronnymi, oczyszczalni ścieków, składowisk odpadów i sieci dróg wraz z infrastrukturą,
- obszarami sieci Natura 2000.

Generalnie należy stwierdzić, że realizacja przedsięwzięcia polegającego na rozpoznaniu geofizycznym metodą refleksyjną wzdłuż założonych profili oraz budowie odwiertów poszukiwawczych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, niezbędną do ich prawidłowego funkcjonowania, powodować będzie nieistotne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze zarówno w trakcie realizacji inwestycji, jak i w znikomym stopniu w trakcie ewentualnego jej użytkowania. O ile wpływ na środowisko w trakcie budowy obiektów wiertniczych może być lokalnie uciążliwy dla poszczególnych jego komponentów, o tyle wpływ zrealizowanej inwestycji będzie praktycznie nieodczuwalny. Mając na uwadze powyższe, stwierdzić należy, że uciążliwości związane z rozpoznaniem geofizycznym oraz budową odwiertów geologicznych będą miały charakter przejściowy i nie wpłyną w sposób znaczący na ogólny stan środowiska przyrodniczego obszaru.

6.2.2.3. Powierzchnia ziemi, wody podziemne, klimat, krajobraz.

Projektowane prace sejsmiczne oddziaływać będą w niewielkim stopniu na środowisko:

- przez okres co najmniej pół roku,
- w sposób punktowy (20 – 30 m² punkt) i krótkotrwały (do 1 godziny) na każdym punkcie sondowania.

Krótkotrwałe i przejściowe oddziaływanie przemieszczać się będzie wzdłuż uzgodnionej i wytyczonej linii profilu, sukcesywnie z postępem prowadzonych prac. Zagrożenie hałasem przez wibratory jest krótkotrwałe o niewielkim zasięgu i oddziałuje na wyłącznie ludzi z grupy sejsmicznej. Na terenie bazy samochodowej dwa razy w ciągu doby przez okres 1 godziny przy wjeździe i wyjeździe taboru przekroczone będzie dopuszczalne krótkotrwałe natężenie hałasu (75 dB). W trakcie prowadzonych sejsmicznych prac terenowych przy użyciu taboru samochodowego nieuniknione jest częściowe zniszczenie powierzchni ziemi, zadrzewień, a w okresie wegetacji również zasiewów i plonów. Zniszczenia te obejmą pas terenu wzdłuż linii profilu sejsmicznego. Będzie się to wiązać ze zniszczeniem gleb brunatnych na piaskach pojezierza oraz na użytkach zielonych w obniżeniach dolinnych.

W obszarach leśnych nastąpi zniszczenie poszycia leśnego, niektórych siedlisk i wycinka pojedynczych drzew.

W trakcie prac sejsmicznych pomijalne może być zanieczyszczenie atmosfery (spaliny samochodowe), wpływ na wody, kopaliny i walory krajobrazowe. Biorąc pod uwagę istniejący stan środowiska, zagospodarowanie terenu i charakterystykę projektowanych prac wyznaczono rejony prowadzenia prac sejsmicznych.

Bez użycia materiałów wybuchowych nie nastąpią:

- ruchy masowe powierzchni ziemi (osuwiska, osiadania, zapadliska zwłaszcza w obszarze chronionego krajobrazu),
- trwałe przekształcenia terenu pozbawionego litych skał,
- zmiany mikroklimatu i krajobrazu kulturowego jak i naturalnego.

W czasie prowadzenia prac wiertniczych niezauważalny wpływ może mieć miejsce na kopaliny z utworów czwartorzędu i trzeciorzęd, na walory krajobrazowe i wody powierzchniowe oraz na świat roślinny i zwierzęcy przy właściwej lokalizacji miejsca wierceń i uwzględnieniu bezpiecznej pracy wiertni.

- Zagrożenie hałasem.

Zapewnienie ciągłej zdolności ruchowej układu napędowego wiąże się ze wzmożonym hałasem w środowisku, przekraczającym stężenia dopuszczalne tylko w bliskim sąsiedztwie wiertni. Na podstawie wykonanych pomiarów hałasu w obszarze Wiertni Drzonowo przez Zakład Poszukiwania Nafty i Gazu w Pile, urządzeniem NATIONAL 110UE w lutym 1996 r. stwierdza się iż w obrębie wiertni hałas osiąga następujące parametry:

Miejsce pomiaru	Poziom hałasu zmierzony w punkcie pomiarowym średnio /DbA/	Maksymalny poziom dźwięku MaxL /db _A /	Szczytowy poziom dźwięku MażP/dB _C /	Czas narażenia /godz./	Poziom eksploatacji na hałas odniesiony do 8 - godzinowego dnia pracy LEPd /dB _A /
Szyb wiertniczy a) wyciągnięcie i zapuszczenie	86,2	100,2	122,7	ok. 30% czas narażenia	
b) wiercenie	84,3	86,9	108,0	ok. 70% a)+b) = 8 godz.	a) +b) 85,0
Kabina wiertnicza a) wyciągnięcie i zapuszczenie	86,1	93,6	113,0	ok. 30% czas narażenia	
b) wiercenie	84,4	87,0	106,0	ok. 70% a)+b) = 8 godz.	a) +b) 85,0
Sita wibracyjne przy korytach płuczkowych	75,1	77,3	97,7	8	75,1
Hala generatorów	106,8	107,3	125,0	1	97,8
Control Room	78,1	80,9	101,7	1	69,1

Wynika z tego, że w obrębie wiertni pomierzony poziom hałasu osiąga:

- w szybie wiertniczym – 86 – 100 dB,
- podczas wiercenia – 84 – 94 dB,

- w kabinie wiertacza – 86 – 94 dB,
- przy sitach wibracyjnych – 75-77 dB.

Poza wiertnią w przestrzeni otwartej w odległości 100 m poziom hałasu obniża się do 60 – 70 dB, a w odległości 200 m spada poniżej 50 dB.

- Oddziaływanie na atmosferę.

Ciągła praca silników urządzenia wiertniczego i pomp płuczkowych o napędzie spalinowym oraz wytwornicy ciepła powodują emisję do atmosfery pyłów i gazów. W początkowym i końcowym etapie niezorganizowaną emisję gazów wytwarzają samochody przewożące sprzęt i elementy zaplecza technicznego.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2002r. w sprawie dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu, alarmowych poziomów niektórych substancji w powietrzu oraz marginesów tolerancji dla dopuszczalnych poziomów niektórych substancji. (Dz. U. Nr 87 z 2002r. poz.796) średniodobowe stężenia pyłów i gazów mogą kształtować się w granicach:

Wskaźnik	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu w $\mu\text{g}/\text{m}^3$ [okres uśredniania wyników pomiarów]	$\text{D}_{24} \mu\text{g}/\text{m}^3$ w obrębie wiertni
Pył zawieszony	50 [24h]	80 - 120
SO_2	125 [24h]	80 - 120
NO_2	200 [1h]	60 - 110

Z reguły nie są przekroczone dopuszczalne stężenia pyłów i gazów, gdyż wiertnia zalicza się do słabych emitorów zanieczyszczeń powietrza.

- Oddziaływanie na wody podziemne.

Wiertnia oddziałuje na wody poprzez jej pobór w niewielkiej ilości (ok. $10 \text{ m}^3/\text{d}$) do celów pitnych, socjalno – gospodarczych załogi i technologii wiercenia. W przypadku braku możliwości podłączenia do wodociągu lokalnego konieczna jest budowa własnego ujęcia wody podziemnej na etapie montażu urządzenia do głębokości nie większej niż 30 m. W przypadku nie pokrycia potrzeb przez studnię trzeba dowozić wodę na wiertnię beczkowitzem. Na terenie wiertni wodę rozprowadza rurociąg $\varnothing 2''$ od studni do hydroforu i hydrantów kopalnianych. Pobór wody przez studnię powyżej $5 \text{ m}^3/\text{d}$ i głębokości do 30 m wymaga pozwolenia wodno – prawnego. Na terenie wiertni powstają ścieki bytowe oraz wiertnicze – wody nadosadowe (popłuczne). Ścieki socjalne gromadzone będą w szczelnych zbiornikach stalowych i sukcesywnie wywożone do najbliższej oczyszczalni ścieków. Przy stosowanej technologii wiercenia nie przewiduje się wpływu na wody podziemne czwartorzędu i trzeciorzędu. Pełne zamknięcie poziomów wodonośnych i ich ochronę zapewnia rurowanie teleskopowe $\varnothing 13 \frac{3}{8}''$, $\varnothing 7 \frac{5}{8}''$, $\varnothing 5''$ oraz cementowanie rur okładzinowych.

- Oddziaływanie na powierzchnię ziemi.

Prace ziemne związane z prowadzeniem drogi dojazdowej i dołów urobkowych spowodują wyłączenie z produkcji leśnej i czasową zmianę charakteru użytkowania terenu o powierzchni 1,5 – 2,0 ha. Na terenie wiertni składowane będą odpady technologiczne – zwierciny w kat. IV i zużyta płuczka wiertnicza zaliczana do grupy kodowej 010501. Wykonanie zbiornika na odpady górnicze (skalne) poprzedzone jest odwierceniem 3 otworów penetracyjnych do głębokości 5 – 6 m celem rozpoznania litologii podłoża i głębokości zalegania wód gruntowych. Przy warstwach

przepuszczalnych ściany i dno dołu należy izolować (uszczelniać) 0,02 – 0,05 warstwą iltu (płuczki iltowej) lub folią izolacyjną. Po zakończeniu wiercenia dół będzie zlikwidowany przez przełożenie odpadów wiertniczych do rowów promieniście odchodzących od tego dołu i przykrytych gliną oraz warstwą gleby o miąższości powyżej 1,0 m. Bezpieczniejszy dla ochrony powierzchni ziemi jest wywóz odpadów na składowisko odpadów powiertniczych. Nie można dopuszczać do wycieku ropy z urządzenia wiertniczego i magazynu paliw na powierzchnię ziemi i do głębszej penetracji strefy aeracji oraz wód gruntowych.

- Minimalizacja wpływu na środowisko.

a) w zakresie zagrożenia hałasem.

Narzucona rozpoznaniem geologicznym lokalizacja wiertni w tym konkretnym przypadku braku sąsiedztwa ze zwartą zabudową mieszkaniową nie spowoduje przekroczenia dopuszczalnego natężenia hałasu (powyżej 50 dB) na terenie zamieszkałym. Zatem, niezależnie od wyników pomiaru natężenia hałasu w porze dziennej i nocnej, nie ma potrzeby wykonania żadnych osłon wyciszających.

b) w zakresie ochrony atmosfery.

Celowe są działania zmierzające do:

- eliminacji paliw niskiej jakości,
- bieżących przeglądów i remontów kotłów,
- stosowania urządzeń o napędzie elektrycznym.

c) w zakresie gospodarki odpadami

W trakcie prac wiertniczych w obrębie wiertni i osiedla wiertniczego będą powstawać odpady, które nie kwalifikują się do niebezpiecznych. Odpady wiertnicze zawierają:

- metale ciężkie (Cr, Pb, Cd, Zn, Cu, Mn, Fe),
- fenole,
- detergenty,
- substancje rozpuszczone,
- jony chlorkowe,
- reduktory, którym odpowiada $CHZT_{Cr} = 1000 \text{ mg O}_2/\text{kg}$,
- aldehyd mrówkowy.

Podmioty gospodarcze wytwarzające odpady w ilości powyżej 1 Mg/rok zobowiązane są do uzyskania pozwolenia Wojewody Lubuskiego na prowadzenie działalności w wyniku której powstają odpady. Ustawa o odpadach wymaga, by wniosek o zezwolenie zawierał określenie rodzaju i składu chemicznego odpadów.

Odpady płuczki powiertniczej i zwiercin okresowo gromadzone w specjalnych zbiornikach do urobku winny być sukcesywnie wywożone na odpowiednie składowisko odpadów wiertniczych (np. Wronów, gm. Niechlów, woj. dolnośląskie).

Odpady stałe komunalnopodobne i komunalne gromadzone w odpowiednich kontenerach z segregacją i odzyskiem surowców wtórnych (metale, szkło, makulatura i tworzywa sztuczne) trzeba wywozić na składowisko odpadów komunalnych wysegregowanych.

Ścieki bytowo – gospodarcze powstałe na wiertni gromadzone tymczasowo w szczelnych zbiornikach bezodpływowych należy sukcesywnie wywozić wozem asenizacyjnym do najbliższej oczyszczalni ścieków komunalnych. Zabrania się wywożenia odpadów powiertniczych, zużytych smarów, olejów, paliw, węglowodorów oraz ścieków sanitarnych i stałych odpadów komunalnych do nieczynnych wyrobisk

lub innych zagłębień terenowych oraz na drogi polne i tereny leśne. Nie należy również zakopywać odpadów w ziemi, gdyż powstaje ognisko zanieczyszczenia środowiska gruntowo – wodnego.

d) w zakresie wód podziemnych.

Ujęcie wody wymaga opracowania projektu prac geologicznych zatwierdzonego przez odpowiednie starostwo powiatowe. W promieniu 500 m od zlokalizowanego otworu wiertniczego trzeba zinwentaryzować ujęcia wody w postaci studni kopanych i wierconych oraz rozpoznać skład chemiczny wody podziemnej związany z technologią wiercenia i używanych płuczek, które w przypadkach awarii mogą zanieczyścić wody podziemne.

Celem zabezpieczenia wód powierzchniowych i podziemnych należy:

- niwelować teren ze spadkiem i spływem zanieczyszczeń do zbiornika ze zwiercinami,
- stosować kanały spływowe zanieczyszczeń olejowych do łapaczy oleju,
- składować materiały płuczkowe w obiektach zabezpieczonych przed opadami atmosferycznymi.

e) w zakresie powierzchni ziemi wraz z glebą.

Dla ograniczenia degradacji powierzchni ziemi należy zebraną z terenu wiertni glebę zmagazynować w pryzmie celem jej ponownego wykorzystania przy rekultywacji terenu po zakończeniu wiercenia. Urządzenia wiertnicze i obiekty zaplecza trzeba ustawiać na płytach żelbetowych, a teren pod zbiornikami wyłożyć folią hydroizolacyjną. Po demontażu urządzenia wiertniczego konieczna jest utylizacja odpadów i niwelacja terenu. Zmagazynowaną glebę winno się rozproszyc na powierzchni, a teren poddać rekultywacji biologicznej.

6.2.2.4. Dobra materialne, zabytki i krajobraz kulturowy.

Prace geologiczne prowadzone będą wzdłuż profili sejsmicznych odpowiednio oddalonych od dóbr materialnych, stanowisk archeologicznych i zabytków. Profilowanie sejsmiczne będzie prowadzone po ściśle wytyczonych drogach z wykorzystaniem dróg polnych, duktów i przecinek leśnych co ograniczy szkody rolne i leśne oraz nie naruszy krajobrazu kulturowego. Terminy i lokalizacje prac winny umożliwić użytkownikom gruntów zebranie plonów i zachować funkcjonowanie ekosystemów polnych, leśnych, łąkowych i innych. Po zakończeniu prac wszelkie szkody trzeba zlikwidować i przywrócić teren do stanu istniejącego krajobraz kulturowy oraz wypłacić ewentualne odszkodowania.

Prace wiertnicze przy lokalizacji wiertni na nieużytkach i na niewielkiej powierzchni (1,5 ha) nie mają żadnego wpływu na dobra materialne, zabytki i krajobraz kulturowy rolno – leśny.

6.2.2.5. Zasoby naturalne.

Z uwagi na nie występowanie na terenach objętych analizowaną zmianą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego żadnych zasobów naturalnych rozpoznanych i przeznaczonych do ochrony lub eksploatacji, realizacja funkcji planistycznych pozostanie bez wpływu na ilość i jakość zasobów naturalnych.

Część obszarów planistycznych położona jest w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych, podlegającego najwyższej ochronie (GZWP Nr 137 ONO). Z uwagi na

wysoką jakość ustaleń zmiany Studium dotyczących gospodarki odpadami i gospodarki wodno – ściekowej, obszary planistyczne nie będą miały żadnego negatywnego wpływu na jakość zasobów zwykłych wód podziemnych.

W związku z powyższą prognozą oddziaływania na środowisko projektowanych funkcji i zabudowy można sformułować konkluzję, że – przy założeniu bezawaryjnego przebiegu budowy oraz eksploatacji poszczególnych obiektów infrastruktury geologiczno – poszukiwawczej, zgodnie z wymogami ochrony środowiska – nie będą one oddziaływać w sposób szczególny ujemnie na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego i dóbr kultury, oraz że nie zaburzą harmonii wzajemnych oddziaływań tych przyrodniczo – kulturowych elementów.

6.3. Rozwiązania zapobiegawcze i ograniczające negatywne skutki.

Zgodnie z art. 51 ustęp 2, punkt 3, litera a, ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, prognoza oddziaływania na środowisko powinna przedstawiać rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.

- Powietrze atmosferyczne i klimat.

Specyfika prac geofizycznych i wierceń poszukiwawczych za węglowodorami ze względu na krótkoterminowość nie ma wpływu na klimat, a nawet na topoklimat w warunkach leśnego mikroklimatu. Działania ograniczające zanieczyszczenia powietrza polegają na:

- eliminacji paliw o niskiej jakości,
- ograniczeniu emisji spalin z urządzeń o napędzie spalinowym,
- minimalizowaniu emisji zanieczyszczeń pyłowych zwłaszcza w okresie wysokich temperatur powietrza i braku opadów atmosferycznych.

- Powierzchnia ziemi, gleby i świat roślinny.

Podstawowym założeniem jest ograniczenie czasowo zajmowanej powierzchni ziemi wraz z glebą do prowadzenia prac geofizycznych i wiertniczych oraz korzystanie w maksymalnym stopniu z istniejących dróg, ścieżek, miedz i nieużytków. Dostępność do ewentualnych złóż ropy naftowej i gazu ziemnego musi uwzględniać ochronę użytków rolnych oraz szatę roślinną objętą ochroną siedliskową i gatunkową (parki narodowe i krajobrazowe, obszary Natura 2000, rezerваты i pomniki przyrody). Zwraca się uwagę na:

- wycinkę drzewostanów leśnych jedynie w sytuacjach koniecznych,
- optymalne zachowanie w stanie naturalnym obiektów ochrony przyrody, a w szczególności obszarów Natury 2000: Ujście Warty, Łęgi Słubickie, Dolina Ilanki, Ostoja Witnicko – Dębniańska, parków: Narodowego i Krajobrazowego – Ujście Warty oraz licznych rezerwatów i pomników przyrody.

- Wody powierzchniowe i podziemne.

Podczas prac geologiczno – poszukiwawczych na obszarze Chartów – Ośno Lubuskie nie należy zanieczyszczać wód powierzchniowych, a w szczególności:

- rzeki Warty na odcinku od Jasińca przez Kołczyn do ujścia do Odry w Kostrzynie włącznie ze starorzeczami, zastoiskami i ujęciami infiltracyjnymi
- rozlewiska Warty na terenie Natura 2000 – Ujście Warty, gromadzącego wody powodziowe,
- doliny Odry na odcinku od Słubic do Kostrzyna wraz z licznymi kanałami,
- Pojezierza Łagowskiego z licznymi jeziorami rynnowymi,
- doliny Ilanki,
- GZWP nr 137 – Pradolina Toruńsko – Eberswaldzka (Warta) oraz GZWP nr 144 – Wielkopolska Dolina Kopalna jako najważniejsze i najzasobniejsze zbiorniki wód podziemnych Ziemi Lubuskiej.

- Zabezpieczenie istniejących zabytków.

Nie występuje problem ich zabezpieczenia, ponieważ prace geofizyczne uwzględniają wzbudzenie fal sejsmicznych w bezpiecznej odległości od obiektów zabytkowych, a otwory wiertnicze będą zlokalizowane na użytkach przyleśnych w miarę z najniższą klasą bonitacyjną gleb.

Przeprowadzona powyżej analiza oddziaływania skutków realizacji przedmiotowej zmiany Studium na środowisko wykazała, że istotne negatywne oddziaływania na komponenty przyrodnicze środowiska i komponenty kulturowe, nie wystąpią. Zatem nie ma potrzeby analizowania rozwiązań zapobiegawczych lub ograniczających takie negatywne skutki. Niemniej jednak, w celu zapewnienia najpełniejszej ochrony zasobów środowiska przed ewentualnym negatywnym oddziaływaniem, mogącym powstać w związku z realizacją inwestycji przewidzianych w projekcie zmiany Studium, zaleca się stosowanie wskazanych poniżej środków zapobiegawczych.

Wybór lokalizacji miejsca dla utworzenia placu postoju i konserwacji maszyn oraz obsługi inwestycji powinien być każdorazowo potwierdzony rozpoznaniem stanu środowiska przyrodniczego w przedmiotowym miejscu. Miejsca, o których mowa wyżej, powinny być realizowane w pierwszej kolejności poza terenami objętymi ochroną prawną. Należy unikać miejsc wrażliwych na zmiany w środowisku (w szczególności o wrażliwych stosunkach gruntowo – wodnych, gdzie wody gruntowe zalegają płytko pod powierzchnią gruntu).

Każdorazowo, realizacja zaplecza budowy inwestycji (pojazdów, pracowników) powinna być wykonana z uwzględnieniem podstawowych zabezpieczeń przed przenikaniem zanieczyszczeń do gruntu.

Podobne zasady doboru miejsca, jak dla zaplecza budowy, obowiązywać powinny w odniesieniu do placów składowania urobku z wykopów. Należy unikać składowania hałd ziemi na terenach cennych przyrodniczo, nienośnych, a w szczególności w granicach obszarów chronionych.

Odpady powstające w trakcie realizacji inwestycji należy segregować w odpowiednio wykonanych miejscach, przeznaczonych do gromadzenia odpadów. Miejsca gromadzenia odpadów powinny posiadać zabezpieczenia przed przedostawaniem się zanieczyszczeń do środowiska przyrodniczego. Należy prowadzić regularny i selektywny wywóz odpadów z terenu prowadzenia prac budowlanych. W zależności od rodzaju, odpady powinny być kierowane w pierwszej kolejności do odzysku.

Ochrona wód gruntowych i powierzchniowych powinna być realizowana poprzez zastosowanie właściwych zabezpieczeń technicznych. W celu oczyszczenia wód gruntowych z wykopów należy zastosować separatory grawitacyjne oraz odtłuszczające.

Zgodnie z zapisami projektu zmiany Studium, po zakończeniu robót budowlanych należy przywrócić pierwotny stan zagospodarowania terenów w granicach Studium (za wyjątkiem strefy kontrolowanej oraz gruntów wylesianych na stałe). Celem będzie przywrócenie roślinności leśnej na terenach czasowo wylesionych. Odbudowa roślinności powinna zostać przeprowadzona z wykorzystaniem rodzimych, lokalnie występujących gatunków roślin.

W trakcie budowy oraz funkcjonowania odwiertów poszukiwawczych należy zapewnić wykorzystanie możliwie zaawansowanych technologii i rozwiązań, w celu uniknięcia ewentualnych awarii i uszkodzeń. Zastosować należy zaawansowany system ochrony przeciwkorozyjnej.

W celu zapewnienia sprawnego i bezawaryjnego eksploataowania inwestycji należy we właściwy sposób i w określonych odstępach czasowych prowadzić działania konserwacyjne (przebiegi techniczne).

6.4. Rozwiązania alternatywne w obszarach Natura 2000.

Zgodnie z art. 51 ustęp 2, punkt 3, litera b, ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, prognoza oddziaływania na środowisko powinna przedstawiać – biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Obszar chroniony sieci Natura 2000 został włączony w analizowanym Studium do kategorii terenów wyłączonych spod trwałej zabudowy. Ponadto, w granicach obszaru Natura 2000 Studium ustala, że aby zachować dziedzictwo przyrodnicze w nienaruszonym stanie należy koordynować wszelkie działania (prowadzenie prac geofizycznych metodą refleksyjną wzdłuż założonych profili oraz wykonywanie wierceń geologiczno – poszukiwawczych) w porozumieniu z odpowiednimi organami ochrony środowiska. Wszelkie działania inwestycyjne wymagają uzyskania odpowiednich pozwoleń poprzedzonych decyzjami o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięć. Ponadto zabrania się niszczenia, płoszenia, hałasowania, chwytania czy zabijania zwierząt oraz ich siedlisk. Zakazane jest również niszczenie nor, legowisk, gniazd i wybieranie z nich jaj. Samowolne przekształcanie siedlisk podlega karze grzywny.

Studium podkreśla, że zgodnie z art. 30 pkt. 1 Ustawy o ochronie przyrody plany ochrony ustanowione dla parku narodowego, rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego oraz plan urządzenia lasu powinny być zgodne z planem ochrony ustanowionym dla obszaru Natura 2000. Należy zauważyć, iż większość zakazów obowiązujących na terenach chronionych innych niż Natura 2000, ma zastosowanie w obszarach Natura 2000.

Proponowane w analizowanym Studium kierunki zagospodarowania przestrzennego, a szczególnie przeznaczenie dotychczasowych terenów otwartych

rolniczych pod czasowe przeprowadzenie badań geofizycznych i wykonanie odwiertów geologiczno – poszukiwawczych, w sensie przyrodniczym – z uwagi na liniowy, punktowy i czasowy charakter, nie pogorszy stanu środowiska obszaru Natura 2000. Zatem nie prowadzi do powstania istotnych zagrożeń dla tego obszaru. W związku z powyższym, nie ma potrzeby rozważania rozwiązań alternatywnych, prowadzących do lepszej ochrony ze względu na cele, przedmiot ochrony oraz integralność obszaru Natura 2000.

6.5. Propozycje analizy skutków realizacji postanowień zmiany studium.

Art. 51 ustęp 2, punkt 1, litera c, ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, stanowi, że prognoza oddziaływania na środowisko zawiera propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003r. nr 80, poz. 717 ze zmianami) na etapie przed realizacją dokumentów planistycznych wójt, burmistrz albo prezydent miasta, w celu oceny aktualności studium i planów miejscowych dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, ocenia postępy w opracowaniu planów miejscowych i opracowuje wieloletnie programy ich sporządzania w nawiązaniu do ustaleń studium, z uwzględnieniem decyzji zamieszczonych w rejestrach oraz wniosków w sprawie sporządzenia lub zmiany planu miejscowego (art. 32, ustęp 1). Częstotliwość takiej analizy została określona przez ustawodawcę w kolejnym ustępie tego artykułu (art. 32, ustęp 2): wójt, burmistrz albo prezydent miasta przekazuje radzie gminy wyniki analiz, o których mowa w ustępie 1, po uzyskaniu opinii gminnej lub innej właściwej komisji urbanistyczno – architektonicznej, co najmniej raz w czasie kadencji rady. Rada gminy podejmuje uchwałę w sprawie aktualności studium i planów miejscowych, a w przypadku uznania ich za nieaktualne, w całości lub w części, podejmuje działania prowadzące do aktualizacji tych dokumentów.

Ze względu na rodzaj przedsięwzięcia objętego niniejszą Prognozą (lokalizacja ciągów pomiarów geofizycznych oraz infrastruktury wiertniczo – poszukiwawczej), przewiduje się potrzebę dodatkowej (innej niż opisana powyżej) analizy realizacji postanowień projektowanej zmiany Studium (poniższe informacje stanowią jedynie propozycję metody analizy skutków realizacji postanowień projektu Studium i nie są wiążące).

Analiza skutków realizacji projektu Studium, którego niniejsza prognoza dotyczy, powinny odbywać się dwuetapowo. Pierwszy etap analizy realizacji postanowień projektu Studium zaleca się przeprowadzić w trakcie realizacji zamierzenia inwestycyjnego. Analiza powinna obejmować w szczególności sprawdzenie następujących elementów:

- stan realizacji wycinki drzewostanu leśnego,
- sposób zabezpieczenia wykopów przed przenikaniem do nich zanieczyszczeń z powierzchni ziemi,
- sposób zabezpieczenia placu obsługi inwestycji (rodzaj zabezpieczeń przed przenikaniem zanieczyszczeń do gruntu),
- sposób składowania urobku z wykopów pod gazociąg (m.in. umiejscowienie hałd),

- sposób prowadzenia gospodarki odpadami.

Kolejny etap analizy skutków realizacji projektu Studium powinien się odbyć po całkowitym zakończeniu realizacji zamierzenia inwestycyjnego. W drugim etapie należy przeanalizować w szczególności następujące elementy:

- wykonanie nasadzeń na terenach wylesionych na czas budowy,
- sposób odtworzenia zniszczonej roślinności,
- sposób zagospodarowania wydobytych z wykopów mas ziemnych.

Analiza skutków realizacji postanowień projektu Studium powinna być w miarę możliwości prowadzona na bieżąco, przez ekipy prowadzące prace budowlane. Minimalizacja negatywnych oddziaływań na środowisko projektowanej inwestycji powinna być realizowana m.in. poprzez dbałość o wykonanie inwestycji i o przestrzeganie wytycznych zawartych w projektach.

Analiza stanu wiertni w trakcie jej funkcjonowania odbywać się będzie głównie poprzez wewnętrzne urządzenia kontroli.

6.6. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu.

Poza realizacją zamierzeń inwestycyjnych określonych w projekcie zmiany Studium, nie dopuszcza się możliwości realizacji innych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko – w tym, wysokich emitorów zanieczyszczeń. W związku z powyższym, w oparciu o zapisy projektu Studium, nie będzie możliwa realizacja inwestycji powodujących rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń i ich transport na znaczące odległości. Wykluczona jest zatem jakakolwiek dyspersja zanieczyszczeń, mogąca powodować transgraniczne oddziaływanie projektowanej inwestycji. Ewentualne zanieczyszczenia (pyłowe, gazowe), jakie powstaną w trakcie realizacji inwestycji bądź jej funkcjonowania, zostaną poprzez depozycję mokrą i suchą wyprowadzone z atmosfery w skali lokalnej, nie przyczyniając się tym samym do transgranicznego oddziaływania projektowanej inwestycji.

7. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Analizowana zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słońsk w zakresie lokalizacji terenów infrastruktury technicznej związanej z badaniami geofizycznymi i wierceniami geologiczno – poszukiwawczymi prowadzonymi do identyfikacji złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w gminie Słońsk, będąca przedmiotem niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko, poza tzw. formalno – prawną dokumentacją planistyczną, składa się z dwóch zasadniczych części:

- tekstu projektu uchwały Rady Gminy Słońsk w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków oraz tekstu samego Studium,
- rysunku zmiany Studium w postaci załącznika graficznego do tekstu zmiany Studium, w skali 1:25 000.

Wg uzasadnienia do Uchwały Nr V/23/2011 Rady Gminy Słońsk z dnia 31 marca 2011r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słońsk, opracowanie zmiany Studium wnioskowane było przez przedsiębiorstwo Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo. Przedsiębiorstwo to na terenie gminy Słońsk i gmin sąsiednich uzyskało od Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa,

Koncesję nr 26/99/p na poszukiwanie i rozpoznanie ropy naftowej i gazu ziemnego pn. „Chartów – Ośno Lubuskie”.

Podjęcie prac nad Studium i jego uchwalenie stanowi pierwszy krok zmierzający do zabezpieczenia potencjalnych zasobów ropy naftowej lub gazu, przed zagospodarowaniem, które mogłoby uniemożliwić lub utrudnić prace geologiczne.

Z uwagi na spodziewane korzyści dla gospodarki działania ww. są istotne zarówno dla państwa jak i gminy. Przedmiotem zmiany Studium objęto tereny potencjalnego występowania złóż wyznaczone na załącznikach jako obszar nr 1 - „Kamień Mały” oraz obszar nr 2 i 3 - „Ownice”.

Procedura planistyczna, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 27. 03. 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 poz. 717 ze zm.) oraz ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008 nr 199 poz. 1227 ze zm.) zapewni jawność postępowania, każdy bowiem będzie mógł zapoznać się w dowolnym czasie z dokumentacją. Zapewni również udział organów odpowiednich dla ochrony oraz innych zainteresowanych ochroną, licznie występujących obszarów przyrodniczych.

Sporządzenie i przyjęcie przez Radę Gminy zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest niezbędne dla rozpoczęcia prac nad miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, które zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym cyt. „nie mogą naruszać ustaleń” Studium. Nie można więc uchwalić planu, który będzie w sprzeczności z ustaleniami Studium.

Ustalenia dotychczas obowiązującego Studium nie dają możliwości uchwalenia planu na poszukiwanie i rozpoznanie ropy naftowej i gazu ziemnego oraz nie zabezpieczają terenów występowania potencjalnych o dużej wartości złóż, przed inwestycjami, które mogą ograniczyć możliwości wydobycia, dlatego należało podjąć uchwałę.

Wg cytowanej już wielokrotnie wcześniej „Aktualizacji raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko”, dotyczącej obszaru objętego całą koncesją (także poza granicami gminy Słońsk), projektowane prace sejsmiczne w 2 rejonach: 3D Chartów E, Maszków – Bolemin i otwory wiertnicze na 3 obszarach Górzycy, Słońsk – Lemierzyce, Radachów muszą uwzględniać ochronę przyrody, a w szczególności:

- lasów zwłaszcza w gminach: Słubice, Rzepin, Ośno Lubuskie, Górzycy, Słońsk, Krzeszyce,
- różnych typów rezerwatów przyrody Bogdaniec I i Bogdaniec II w gminie Bogdaniec, Czaplina Lemierzycki, Lemierzyce, Słońsk w gminie Słońsk, Torfowisko Sułowskie w gminie Słubice, Pamięcin w gminie Górzycy i obecne prawie w każdej miejscowości drzewa pomnikowe,
- fragmentów Parków Narodowego i Krajobrazowego Ujście Warty oraz obszaru Natura 2000 – Ujście Warty, Łęgi Słubickie, Dolina Ilanki, Ostoja Witnicko – Dębniańska w obrębie gmin: Kostrzyn, Słońsk, Krzeszyce, Witnica, Bogdaniec, Rzepin, Torzym, Słubice, Górzycy,
- licznych zabytków kultury materialnej i ewentualnych stanowisk archeologicznych,
- obszaru najwyższej ochrony (OWO) zbiorników wód podziemnych (GZWP nr 137 i 144) Pradoliny Toruńsko – Eberswaldzkiej (Warty) oraz Wielkopolskiej Doliny Kopalnej jako źródeł zaopatrzenia w wodę rejonu Kostrzyna, Słubic i Ośna Lubuskiego,

- stref ochronnych największych ujęć wody z utworów czwartorzędowych (Kostrzyn, Słubice, Jeniniec, Głuchowo)
- obiektów gospodarki wodnej (rzeki, cieki, liczne jeziora, stacje uzdatniania wody wraz z ujęciami wody z utworów czwartorzędowych)
- urządzeń gospodarki ściekowej (głównie oczyszczalnie ścieków w Witnicy, Bogdańcu, Ośnie Lubuskim, Słubicach, Górzycy, Słońsku) i odpadowej (składowiska odpadów w Krześniczce, Kurowicach i Długoszynie).

Jako szczegółowe uwarunkowania do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i kwalifikowania przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko stanowią:

- rodzaj i charakter przedsięwzięcia,
- usytuowanie przedsięwzięcia,
- rodzaj i skala możliwego oddziaływania projektowanych prac geologicznych.

Przedsięwzięcie polega na zmianie (przedłużeniu) koncesji Chartów – Ośno Lubuskie nr 26/99/p z dnia 29.09.1999r. na poszukiwanie i rozpoznanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego. Całkowita powierzchnia koncesji Chartów – Ośno Lubuskie wynosi 920,81 km² i tylko część obszaru jest objęta projektami prac sejsmicznych, które dostarczą informacji o budowie geologicznej, występowaniu węglowodorów i kontynuowaniu dalszych prac poszukiwawczych (otwory wiertnicze, prace geofizyczne).

Badania geofizyczne zaplanowane na profilach na terenie gmin: Krzeszyce, Deszczno, Ośno Lubuskie, Górzycy, Słońsk dotyczą ochrony powierzchni ziemi z glebą w ramach wzajemnego nakładania się oddziaływań na ludzi, zwierzęta i świat roślinny (zwłaszcza obszar Ujście Warty) oraz na wody powierzchniowe (Warta, Odra, Ilanka i szereg mniejszych jezior)

Oddziaływanie zaplanowanych prac geologicznych jako bezpośrednie, skumulowane i krótkotrwałe przy zastosowanej technologii bez użycia materiałów wybuchowych będzie niezauważalne na takie elementy jak: klimat, dobra materialne, zabytki, obszary leśne i wody powierzchniowe objęte ochroną przed zniszczeniem lub zanieczyszczeniem.

Podczas prowadzenia prac sejsmicznych nie przewiduje się korzystania z zasobów naturalnych, uciążliwej emisji pyłów i gazów oraz wystąpienia poważnej awarii przy przestrzeganiu przepisów bhp i przeciwpożarowych.

Usytuowanie przedsięwzięcia i przebieg planowanych profili sejsmicznych winny ograniczyć do minimum zagrożenie środowiska zwłaszcza przy istniejącym użytkowaniu terenu zdominowanym przez użytki rolne i leśne. Lokalizacja terenu prac geofizycznych i wiertniczych w optymalnym stopniu uwzględnić powinna ochronę przyrody żywej i nieożywionej, krajobrazu kulturowego, obecności naturalnych jezior i obiektów małej retencji (Kostrzyński Zbiornik Retencyjny w widłach Warty i Odry, kanały i rowy melioracyjne, sztuczne stawy oraz starorzecza).

Rodzaj i skala możliwego oddziaływania planowanych prac geofizycznych i projektowanych wiertniczych dotyczy:

- zasięgu oddziaływania stosunkowo niewielkiego wzdłuż trasy profilowania sejsmicznego lub w granicach wiertni (1,5 ha dla otworu wiertniczego),
- oddziaływania na liczbę ludności głównie wiejskiej rzędu 2 000 – 3 000 jako właścicieli lub użytkowników gruntów przez które będzie prowadzone profilowanie sejsmiczne z uwzględnieniem wszelakich szkód i ewentualnych wypłat odszkodowań,

- oddziaływania głównie na powierzchnię ziemi wraz z glebą i szatą roślinną oraz na ludność rolniczą,
- odwracalności oddziaływania, zmiennej częstotliwości i krótkiego czasu trwania oraz etapowania prac geofizycznych zgodnie z koncesją Chartów – Ośno Lubuskie nr 26/99/p udzieloną przez Ministra Środowiska.

Możliwość konfliktów społecznych istnieje w obszarach objętych profilowaniem sejsmicznym bez stosowania materiałów wybuchowych. Sytuacje konfliktowe mogą być eliminowane przez bezpośredni kontakt wykonawcy robót geofizycznych i wiertniczych z samorządami terytorialnymi i społecznością lokalną w zakresie korzystania z dróg lokalnych, lokalizacji wiertni i baz samochodowych, informacji o terminie i lokalizacji prac oraz likwidacji wszelkich szkód i wypłat odszkodowań za zniszczone uprawy lub plody rolne.

W zakresie oddziaływania transgranicznego trzeba nadmienić, że przy istniejących odległościach, tereny projektowanych prac sejsmicznych i wiertniczych na obszarze koncesji Chartów – Ośno Lubuskie znajdują się poza zasięgiem oddziaływania transgranicznego.

Uwzględniając zastosowanie odpowiednich rozwiązań technicznych i technologicznych oraz ograniczenia wynikające z dokonanej oceny i stosując się do obowiązujących przepisów prawnych zostanie zminimalizowana uciążliwość projektowanych prac w stopniu nie zagrażającym środowisku. Planowane prace trwać mogą średnio 2 lata i winny mieć akceptację miejscowej społeczności. Dlatego (niezależnie od wymogów) zaleca się przedstawienie ich samorządom lokalnym. Przy prezentacji, którą należy zorganizować po uzyskaniu koncesji powinno się zwrócić uwagę na korzyści wynikające z pozytywnego skutku projektowanych prac. Prace, których uwieńczeniem może być eksploatacja gazu ziemnego lub ropy naftowej przyniosą wymierne efekty finansowe gminom oraz stworzą nowe miejsca pracy w kopalniach gazu ziemnego bądź ropy naftowej, jak to ma już miejsce w gminach Górzycza i Deszczno.

Kompleksowa analiza poszczególnych uwarunkowań środowiskowych, wykonana w ramach opracowanej na podstawie obowiązujących aktualnie przepisów prawa prognozy oddziaływania na środowisko do analizowanego projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słońsk, pozwoliła na ocenę tych obszarów w aspekcie spodziewanego wpływu badań geofizycznych oraz projektowanej budowy infrastruktury geologiczno – poszukiwawczej na środowisko. Wpływ ten oceniono, jako lokalnie istotny ale chwilowy – i co najważniejsze odwracalny w zakresie skutków środowiskowych, a w kontekście bezpośredniego i szerszego otoczenia, jako nieistotny. Treść analizowanego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zawiera zapisy zmierzające do minimalizacji skutków jego realizacji w środowisku poprzez działania mające na celu maksymalną ochronę istniejących walorów środowiska i poprawę warunków życia ludzi. Proces użytkowania i zagospodarowania obszarów planistycznych będzie odbywał się z uwzględnieniem ich naturalnych (przyrodniczych) predyspozycji dla rozwoju poszczególnych funkcji, z uwzględnieniem infrastruktury niezbędnej do prawidłowego spełnienia tych funkcji.

8. Załącznik graficzny.

Jako załącznik graficzny do niniejszej Prognozy należy traktować załączniki od nr 1 do zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

gminy Słońsk. Tekst Prognozy nawiązuje bezpośrednio do projektu tekstu ustaleń tego Studium i do jego załącznika graficznego.